

Jeugdbeleid zonder grenzen?

Waarom gemeenten niet kiezen voor intergemeentelijke samenwerking omtrent jeugdbeleid.

Ward Coemans
R0888141

Masterproef aangeboden tot het behalen van de graad

MASTER IN HET PUBLIEK MANAGEMENT EN BELEID

Promotor: Prof. Dr. Trui Steen

Verslaggever: Prof. Dr. Ben Derudder

Dagelijkse begeleider: Valerie Dewaelheyens

Academiejaar: 2024 - 2025

Word count: 12.828

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Abstract	5
Lijst van figuren	6
Lijst van tabellen	7
1 Inleiding	8
2 Literatuurstudie	10
2.1 <i>Theoretisch kader</i>	10
2.1.1 Policy network theorie	10
2.1.2 Decentralisatie en lokale autonomie	12
2.1.3 Bevindingen en adviezen uit het (academisch) onderzoek.....	12
2.2 <i>Case 'Intergemeentelijke samenwerkingen jeugdbeleid' in Vlaanderen</i>	13
2.2.1 Het jeugddecree van 23 november 2023	15
2.2.2 Wetgeving en werkingssubsidie	15
2.3 <i>Intergemeentelijke samenwerking rond jeugdbeleid in realiteit</i>	16
2.3.1 Gesubsidieerde Intergemeentelijke samenwerkingen rond jeugdbeleid	16
2.3.2 Intergemeentelijke samenwerkingen geografisch	17
3 Methodologisch kader	18
3.1 <i>Onderzoeksdoelen</i>	18
3.2 <i>Onderzoeksmethoden</i>	18
3.3 <i>Onderzoeksopzet</i>	19
3.4 <i>Respondenten</i>	20
3.4.1 Landelijk versus stedelijk	20
3.4.2 Interactiedriehoek van intergemeentelijke samenwerkingen over jeugdbeleid	21
3.4.3 Selectie van de respondenten.....	22
3.5 <i>Limieten aan onderzoeksopzet</i>	22
4 Resultaten	24
4.1 <i>Drempels</i>	24
4.1.1 Politieke drempels	24
4.1.2 Organisatorische drempels	25
4.1.3 Budgettaire drempels	26
4.1.4 Inhoudelijke drempels	26
4.1.5 Sociale en culturele drempels	27
4.2 <i>Voordelen van intergemeentelijke samenwerking</i>	28
4.3 <i>Verschillen tussen stedelijke en landelijke gemeenten</i>	29
4.3.1 Profiel van jongeren	29
4.3.2 Infrastructuur en mobiliteit.....	30
4.3.3 Participatie en noden	30

5	Discussie	32
5.1	<i>Reflectie op het theoretisch kader en de literatuur.....</i>	32
5.2	<i>Drempelkader en -web voor IGS omtrent jeugdbeleid.....</i>	33
5.2.1	Types drempels en aanbevelingen	33
5.2.2	Verschil in gemeentelijk karakter	35
5.2.3	Het drempelkader en drempelweb	35
6	Conclusie	38
7	Referenties	40
8	Bijlagen	45
8.1	<i>Kerdoelen.....</i>	45
8.2	<i>Codeboom.....</i>	46

VOORWOORD

Deze masterproef vormt het sluitstuk van mijn masteropleiding “*Publiek Management en Beleid*” aan de KU Leuven. Deze woorden dienen om mijn dank uit te spreken aan verschillende personen die een belangrijke rol hebben gespeeld, niet alleen tijdens het masterproeftraject, maar doorheen mijn volledige academische loopbaan.

Als eerste wil ik graag mijn promotor en begeleiders bedanken. Professor Trui Steen en dagelijks begeleider Valerie Dewaelheyns gaven mij raad en daad tot de laatste fasen van dit onderzoek. Door hun intensieve en grondige begeleiding kon ik mijzelf, als masterstudent, verder ontwikkelen binnen mijn academische vaardigheden. Ook Saar De Wulf, van Bataljong, stond mij bij tijdens het proces. Ik kon steeds bij haar terecht voor inhoudelijke vragen, het krijgen van feedback en ze betrok me volledig bij hoe Bataljong mijn onderwerp benaderde. Zij vormden voor mij drie heel belangrijke steunpilaren waarop ik kon bouwen, waardoor ik de kans kreeg om het beste van mijzelf te geven.

Naast academische ondersteuning, kon ik ook rekenen op veel steun uit mijn dichte omgeving, mijn familie en vrienden. Als eerste wil ik graag mijn ouders bedanken. Ze stonden mij bij tijdens elke stap van mijn leven, en dus ook mijn studies. Van het eerste kleuterklasje tot in deze masteropleiding. Ze hadden aandacht voor mijn eigen interesses en noden, en gaven mij de kans om mijn eigen weg in te slaan. En die eigen weg nam ik, mijn ouders volgden en bleven mij steunen. Daarnaast bedank ik ook graag mijn vrienden die ik tijdens mijn onderwijsloopbaan tegenkwam voor hun steun en toeverlaat. De onvergetelijke herinneringen, goede gesprekken en leuke momenten hielpen mij vormen tot wie ik vandaag ben.

Twee heel belangrijke personen rest ik nog te bedanken, en wil ik hier op papier vereeuwigen. Tijdens mijn masterproeftraject namen we ook afscheid van familieleden die mij nauw aan het hart liggen. Nonkel Dirk, jouw onuitputtelijk politiek engagement en interesse ontwaakte mijn politiek vuur. De eindeloze gesprekken aan de feesttafels, de fierheid die je meedroeg voor je neefjes en de interesse in wat ons aanbelangt draag ik voor altijd bij me. Ook nu je hier niet meer dichtbij bent. De laatste weken van mijn masterproeftraject waren, onverwachts, de laatste momenten met mijn grootmoeder. Mamie, je eindeloze liefde en zorgen waren niet te evenaren. Als er een ambt als grootmoeder bestond, had je al lang de top bereikt. Zonder jou was ik nooit de persoon geworden die ik nu ben. Van opvangmoeder spelen na de lagere school, tot het brengen naar mijn eerste examen aan de universiteit. Je stond me bij in elke stap die ik zette. Je levenslessen laten bij mij een diepe indruk na, het zijn zaken die ik in mijn hart voortdraag. Net als jij.

Ward Coemans

Leuven, 14 mei 2025

ABSTRACT

Intergemeentelijke samenwerking (IGS) wordt in Vlaanderen steeds vaker naar voren geschoven als oplossing voor efficiënter lokaal jeugdbeleid, maar veel gemeenten blijven voorlopig afwezig in dergelijke samenwerkingen. Deze masterproef onderzoekt welke drempels schepenen van jeugd, jeugdambtenaren en jeugdraadsleden ervaren voor het toetreden tot een IGS jeugdbeleid, en hoe deze drempels verschillen tussen landelijke en stedelijke gemeenten. Via een kwalitatieve casestudie van twee niet-deelnemende gemeenten werden focusgroepen georganiseerd met deze drie sleutelactoren. De data werden geanalyseerd via open en axiale codering, resulterend in een drempelkader en -web. De resultaten tonen dat politieke, organisatorische, budgettaire, inhoudelijke en sociaal-culturele factoren elk een rol spelen. Politieke zichtbaarheid, organisatorische overbelasting, een gebrek aan budgettaire gelijkheid, inhoudelijke mismatches en culturele weerstand vormen belangrijke obstakels. Tegelijk wordt samenwerking erkend als hefboom voor efficiëntie, professionalisering en bovenlokale impact. Landelijke en stedelijke contexten verschillen duidelijk in noden en prioriteiten, wat wijst op de nood aan maatwerk in IGS-ondersteuning. Dit onderzoek draagt bij aan het beperkte wetenschappelijke debat over intergemeentelijke samenwerking in het jeugdbeleid en biedt beleidsmakers concrete handvatten en beleidsinstrumenten om toekomstige samenwerkingen beter vorm te geven.

Trefwoorden: intergemeentelijke samenwerking, jeugdbeleid, lokale besturen, drempels, focusgroepen, Vlaanderen

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Gesubsideerde en niet-gesubsideerde Intergemeentelijke Samenwerkingen Jeugd in Vlaanderen (Bron: Bataljong)	17
Figuur 2: Drempelweb intergemeentelijke samenwerking omtrent jeugdbeleid	37

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht wettelijk kader intergemeentelijke samenwerking (Bron: VVSG).....	14
Tabel 2: Gesubsideerde IGS'en jeugd, situatie 2024 (Bron: Departement Jeugd, Cultuur en Media)	17
Tabel 3: Drempelkader intergemeentelijke samenwerking omtrent jeugdbeleid.....	36

1 INLEIDING

Lokaal jeugdbeleid is essentieel om jongeren de nodige ondersteuning, kansen en voorzieningen te bieden binnen hun gemeenschap en omgeving. Diverse actoren, zoals jeugdambtenaren, schepenen van jeugd en jeugdraden, bepalen dit beleid in belangrijke mate, ieder met hun eigen perspectieven en verantwoordelijkheden. In de afgelopen jaren is intergemeentelijke samenwerking (IGS) steeds meer naar voren geschoven als een manier om jeugdbeleid effectiever en efficiënter te maken. Deze strategie, die vooral in andere domeinen en sectoren al ingang vond, zet in op het bundelen van middelen en expertise over gemeentegrenzen heen. In 2023 steeg bijvoorbeeld het aantal intergemeentelijke woonprojecten van 70 naar 72, met 264 van de 300 Vlaamse gemeenten die hieraan deelnemen (Agentschap Wonen in Vlaanderen, 2023). Deze ontwikkeling roept echter vragen op over de wijze waarop verschillende betrokkenen deze samenwerking beoordelen en welke impact hun visie heeft op de vormgeving van het jeugdbeleid.

De Vlaamse overheid stimuleert en ondersteunt IGS'en binnen het jeugdbeleid in Vlaanderen door erkenning en subsidiëring. Gemeenten kunnen hiervoor aansluiten bij een bestaand samenwerkingsverband, niet specifiek gebonden aan jeugd, zoals een IGS Cultuur, of ze kunnen een specifiek IGS Jeugd oprichten. Om in aanmerking te komen voor subsidies, moeten deze samenwerkingen voldoen aan bepaalde voorwaarden, zoals het betrekken van meerdere gemeenten, het opstellen van een meerjarenplan en het behalen van vooraf bepaalde beleidsdoelen. Deze aanpak versterkt de middelen en slagkracht van lokaal jeugdbeleid door gemeenschappelijke doelstellingen en een gedeelde financiering (De Wulf & Bataljong, z.d.).

Om IGS rond jeugdbeleid in kaart te brengen en te ondersteunen, treedt ledenorganisatie "Bataljong" op als een actor die dit proces wil begeleiden. Bataljong benadrukt twaalf succesfactoren voor IGS'en rond jeugdbeleid. Deze richten zich op een heldere organisatiestructuur, relevante resultaten, en betrokkenheid van deelnemers. Ze adviseren bijvoorbeeld regio-afbakening, een flexibele organisatiestructuur en transparante financiën, maar ook ruimte voor experiment en wederzijds voordeel voor gemeenten. De betrokkenheid van zowel bestuurders als ambtenaren is cruciaal, evenals de aanwezigheid van enthousiaste trekkers binnen het project (Verlinde & Bataljong, z.d.). Enkele van deze succesfactoren werden versterkt in het geïntegreerd jeugddecreeet van Vlaanderen. Dit decreet is ontstaan om het jeugd- en kinderrechtenbeleid in Vlaanderen te versterken en beter te ondersteunen. Dit nieuwe decreet, dat sinds 1 januari 2024 van kracht is, verenigt vier vroegere decreten en wil de samenwerking rond jeugdbeleid tussen verschillende beleidsniveaus verbeteren. Het legt de focus op rechtszekerheid voor jeugdorganisaties, participatie van jongeren, en een sterkere wetenschappelijke onderbouwing van het jeugdbeleid. Voor gemeenten blijft de verplichting bestaan om een jeugdraad op te richten. Daarnaast zijn er nieuwe subsidiemogelijkheden voor jeugdwerk, vooral voor initiatieven gericht op specifieke doelgroepen en voor open jeugdwerkingen, zoals jeugdhuizen. Ook de rol van Bataljong, de ondersteuningsorganisatie voor (boven)lokaal jeugdbeleid, is herbevestigd: zij blijft lokale besturen bijstaan om de participatie van kinderen en jongeren te stimuleren en versterken (Sprangers & Verlinde, 2024).

Bataljong en andere organisaties (zoals OP/TIL, VVSG, IDEA consult ...) hebben reeds onderzoek gedaan naar IGS omtrent jeugdbeleid (Decalf et al., 2025; Van Haelter, 2024; Van Herck et al., 2021). Toch blijven de inzichten hierover beperkt en staat onderzoek naar deze vorm van IGS nog in haar kinderschoenen. Samenwerkingsverbanden rond thema's zoals sport en mobiliteit staan momenteel veel verder in hun ontwikkeling van IGS. Daarom is het belangrijk, om toekomstige IGS-projecten rond jeugdbeleid beter te ondersteunen, om het onderzoeksveld verder te verrijken. Schepenen van jeugd, jeugdambtenaren en jeugdraadsleden zijn essentieel in deze projecten, en daarom dienen de voor- en nadelen van een IGS voor alle partijen in kader gebracht te worden. Daarom worden zij bewust meegenomen in de onderzoeksvraag.

Deze masterproef onderzoekt de drempels die Vlaamse gemeenten ervaren om deel te nemen aan een IGS rond jeugdbeleid, met specifieke aandacht voor verschillen tussen landelijke en stedelijke contexten. Waar IGS vaak werd bestudeerd in beleidsdomeinen zoals mobiliteit, afvalverwerking of zorg, blijft jeugdbeleid opvallend onderbelicht. Nochtans vereist dit domein intensieve samenwerking tussen uiteenlopende actoren, zoals schepenen van jeugd, jeugdambtenaren en leden van jeugdraden. Schepenen dragen de politieke verantwoordelijkheid, ambtenaren focussen op de praktische uitvoering, en jeugdraden vertegenwoordigen jongeren met eigen verwachtingen en prioriteiten. Dit onderzoek richt zich op gemeenten die niet deelnemen aan een IGS jeugdbeleid en tracht inzicht te geven in de drempels die zij ervaren. Daarmee vult het een lacune in de bestaande literatuur, die vooral gericht is op deelnemende samenwerkingen en technische of juridische aspecten. Door te focussen op de visie van politieke en beleidsmatige sleutelactoren, biedt deze studie een nieuw perspectief op waarom samenwerking al dan niet van de grond komt. Op basis van empirisch onderzoek wordt een drempelkader en -web ontwikkeld dat de obstakels voor effectieve intergemeentelijke samenwerking in kaart brengt. Dit kader is niet alleen wetenschappelijk relevant, maar ook beleidsmatig bruikbaar voor lokale besturen die IGS-trajecten willen opzetten of versterken, met aandacht voor zowel efficiëntie als participatie. Dat vergroot de maatschappelijke relevantie. Zo draagt dit onderzoek bij aan een jeugdbeleid dat beter afgestemd is op lokale en intergemeentelijke noden.

Dit leidt tot de volgende onderzoeksvraag: *“Welke drempels ervaren schepenen van jeugd, jeugdambtenaren en jeugdraadsleden in niet-deelnemende Vlaamse gemeenten voor deelname aan intergemeentelijke samenwerking in het jeugdbeleid, en hoe verschillen deze drempels tussen landelijke en stedelijke gemeenten?”*

Deze thesis omvat kwalitatief onderzoek aan de hand van twee cases. Alle drie de sleutelactoren gingen in een focusgroep in gesprek met elkaar over de vragen die hen voorgeschoteld worden. De data-analyse gebeurde deductief, met doel een drempelkader te creëren vanuit de gegevens. Dit onderzoek gebeurt in samenwerking met Bataljong, met als doel het implementeren van deze onderzoeksresultaten in het werkveld. De onderzoeksresultaten moeten leiden tot praktische handvatten voor de verdere ontwikkeling van IGS in het jeugdbeleid.

2 LITERATUURSTUDIE

2.1 Theoretisch kader

Om inzicht te krijgen in waarom sommige Vlaamse gemeenten niet deelnemen aan IGS in het jeugdbeleid, wordt dit fenomeen theoretisch gekaderd vanuit twee invalshoeken binnen de beleids- en politieke wetenschappen. Enerzijds biedt de Policy Network Theory handvatten om de rol van actoren, netwerken en samenwerking te begrijpen. Anderzijds helpt de theorie rond decentralisatie om de autonomie van lokale besturen, en hun keuzevrijheid in het al dan niet aangaan van samenwerking, te analyseren. Samen vormen deze theorieën het theoretisch vertrekpunt van dit onderzoek.

2.1.1 Policy network theorie

De Policy Network theorie benadrukt hoe samenwerking tussen verschillende gemeenten via netwerken kan verlopen, en sluit dus aan bij de samenwerking via een IGS. Beleidsnetwerken zijn een kernconcept in de hedendaagse governance, waarbij actoren uit publieke en private sectoren in complexe netwerken samenwerken en traditionele grenzen tussen staat en samenleving voorbijgaan. De meerwaarde van deze theorie ligt in het inzicht dat ze geeft in de manier waarop zulke samenwerking functioneert: gemeenten zijn **wederzijds afhankelijk** (interdependence) van elkaars middelen en expertise om jeugdbeleid vorm te geven. Deze samenwerking vereist **actieve coördinatie** (coordination) om gezamenlijke beleidsdoelen te bereiken, zoals het opstellen van een gedeeld jeugdbeleidsplan. Tegelijk wijst de theorie op het belang van **pluralisme** (pluralism): een IGS is geen verlengstuk van de Vlaamse overheid, maar een relatief autonoom netwerk waarin lokale actoren invloed uitoefenen op het beleidsproces. Dit maakt beleidsnetwerken nuttig om de dynamiek en spanningen tussen verschillende actoren binnen IGS te analyseren (Enroth, 2011). Het concept van beleidsnetwerken ontstond in de late jaren 1970 vanuit twee onafhankelijke trans-Atlantische ontwikkelingen. In de VS richtte onderzoek zich op 'subgovernments', 'subsystems', of '**iron triangles**'. Dit zijn stabiele clusters van actoren die routinematige beleidsbeslissingen nemen. Tegelijkertijd introduceerden Britse onderzoekers het begrip 'policy community', waarmee ze een stabiel netwerk van actoren aanduiden rond een specifiek beleidsgebied. Hugh Hecló leverde in 1978 kritiek op deze stabiele netwerken en introduceerde het idee van 'issue networks', zijnde meer flexibele en situatiegerichte structuren die afhankelijk zijn van de specifieke beleidskwestie. Het samenwerkingsproces is dan gefragmenteerd en dynamisch, in plaats van georganiseerd in gesloten structuren. Beleidsnetwerken werden vooral gezien als interacties tussen individuen, maar sinds de jaren 1990 is de focus verschoven naar netwerken tussen organisaties (Enroth, 2011). Deze theorie valt direct te koppelen aan het gegeven van IGS over jeugdbeleid. Hierin komen politieke actoren aan bod, zoals schepenen, maar ook administratieve actoren zoals jeugdambtenaren. Daarnaast wordt er vanuit het middenveld input gegeven vanuit bijvoorbeeld de jeugdraad. Dit toont sterk de 'iron triangle' of interactiedriehoek tussen deze drie actoren. In de methodologie van dit onderzoek wordt verder gefocust op de rol van deze actoren binnen dit onderzoek.

Er zijn verschillende stromingen en varianten binnen de Policy Network Theory, elk met hun eigen kenmerken en inzichten. Zo is er de **Theory of Collaborative Policy Networks** (DeLeon

& Varda, 2009). In dit model wordt niet alleen gekeken naar wie er meedoet en hoe deze actoren samenwerken, maar ook naar de onderliggende structuur en de manier waarop mensen met elkaar communiceren. Ze benadrukken vijf belangrijke eigenschappen die deze netwerken effectief maken. Als eerste '**wederkerigheid**', iedereen geeft en ontvangt evenredig in het samenwerkingsproces, dit wordt bepaald in een samenwerkingsovereenkomst. Ten tweede wordt '**representatie**' besproken, waarbij gekeken wordt of alle relevante groepen en standpunten vertegenwoordigd zijn, dit zijn bijvoorbeeld de schepenen, ambtenaars en raadsleden van het jeugd domein. Als derde staat '**gelijkheid**' centraal, met het uitgangspunt dat iedereen een gelijke stem heeft in beslissingen. De voorlaatste eigenschap is de '**participatieve besluitvorming**', waarbij beleidskeuzes worden gezamenlijk genomen. Dit gebeurt in een IGS, waar in een samenwerkingsovereenkomst alle deelnemende partijen samen beslissingen maken. Als laatste is er '**samenwerkend leiderschap**', met gedeeld leiderschap dat gericht is op samenwerking (DeLeon & Varda, 2009). Deze theorie is bijvoorbeeld terug te vinden bij de Vlaamse Jeugdraad. De Vlaamse ministers zijn verplicht om advies in te winnen bij de Vlaamse Jeugdraad wanneer zij besluiten nemen die invloed hebben op kinderen en jongeren. Daarnaast heeft de Vlaamse Jeugdraad de mogelijkheid om op eigen initiatief advies uit te brengen (Vlaamse Overheid, z.d.).

Een tweede stroming bekijkt Policy Networks door een economische bril, die belangrijk is binnen het beleidsproces in tijden van besparingen. Dit noemt men ook de **Transaction cost economics**. Transactiekosten verwijzen naar de kosten die gepaard gaan met het organiseren van uitwisselingen of samenwerking tussen actoren. Volgens de transaction cost theory, een belangrijke stroming binnen het 'new institutionalism', ontstaan instituties (zoals markten, hiërarchieën of netwerken) om deze kosten te beperken. Dit doen ze door de uitwisseling van middelen tussen de overheid en belangengroepen makkelijker te maken. Een nieuwe, vaak dure, onderhandeling is niet altijd nodig. Beleidscommunities zorgen voor stabiele relaties die de samenwerking vergemakkelijken. Ook dit kan doorgetrokken worden naar jeugd beleid op lokaal vlak, waar vaak veel vrijwilligers aan te pas komen (in bijvoorbeeld jeugd raden). Dit is vaak een (bijna) kosteloze werkracht die op termijn bijdrages aan het beleidsmaken en -uitvoer kan bieden (Hindmoor, 1998).

Tegelijkertijd waarschuwt de theorie voor enkele belangrijke uitdagingen. Het samenbrengen van verschillende actoren en belangen kan leiden tot complexe besluitvormingsprocessen en conflicten. Bovendien is er het risico dat grotere gemeenten of sterkere actoren disproportioneel veel invloed krijgen, wat de gelijkwaardigheid binnen het netwerk kan ondermijnen. Dit is dan weer nadelig voor de samenwerking, volgens de Theory of Collaborative Policy Networks. Ook kunnen kleinere gemeenten het gevoel krijgen dat ze autonomie verliezen in het bepalen van hun eigen beleid. Tot slot kan gebrekkige coördinatie binnen het netwerk de efficiëntie en transparantie van het beleid in gevaar brengen (Hindmoor, 1998).

Samenvattend biedt de Policy Network Theory een rijk en genuanceerd kader om IGS in het jeugd beleid te analyseren. Ze verklaart niet alleen waarom, en hoe, gemeenten ervoor kiezen om samen te werken, maar ook welke mechanismen en dynamieken die samenwerking beïnvloeden. Door concepten zoals wederkerigheid, gedeeld leiderschap en transactiekosten te integreren, wordt duidelijk hoe netwerken tussen gemeenten vorm krijgen en waar mogelijke spanningen of obstakels ontstaan. In de context van jeugd beleid, waar actoren uit verschillende bestuursniveaus en met uiteenlopende belangen samenwerken, helpt deze theorie om zowel de meerwaarde als de kwetsbaarheden van een IGS te begrijpen. Dit theoretisch perspectief toont dan ook het belang van een zorgvuldig ontworpen en gedragen

samenwerkingsstructuur waarin vertrouwen, representatie en evenwichtige besluitvorming centraal staan.

2.1.2 Decentralisatie en lokale autonomie

Decentralisatie laat gemeenten zelfstandig en met volle autonomie al dan niet op zoek gaan naar een mogelijke samenwerking. Zoals eerder werd besproken, kiezen lokale besturen zelf om wel of niet samen te werken met andere gemeenten om jeugdbeleid en -infrastructuur uit te bouwen. Hier legt de Vlaamse Overheid bewust de autonomie bij de gemeente, wat gezien kan worden als een vorm van decentralisatie. **Decentralisatie** is de overdracht van een beslissingsbevoegdheid naar een lagere overheid. Volgens Basta (1999) zijn er vijf redenen voor decentralisatie: het versterkt de democratie door **besluitvorming dichterbij de burgers** te brengen, het beschermt de vrijheid en rechten van de mens door ruimte te geven voor **diversiteit in beleid**, het verhoogt de efficiëntie door **leiding te delegeren naar lagere bestuursniveaus**, het verbetert de kwaliteit van diensten doordat lokale overheden beter kunnen **inspelen op specifieke behoeften** en het bevordert tot slot sociale en economische ontwikkeling door regionale overheden **meer middelen en bevoegdheden te geven**. Aan de andere kant kan decentralisatie de innovatie binnen het beleid bevorderen, lokale besturen krijgen meer ruimte om creatief om te gaan met beleidsmaakt (Maes, 2016). Toch zijn er ook kritieken op het proces van decentralisatie: Decentralisatie kan leiden tot lokale ongelijkheid in de toegang tot diensten, wat kan zorgen voor willekeur en onrechtvaardigheid. Kleinere lokale besturen hebben vaak niet de capaciteit om complexe beleidsproblemen effectief aan te pakken, wat kan resulteren in ongelijke kwaliteit en dienstverlening (De Vries, 2000).

Intergemeentelijke samenwerking op het vlak van jeugdbeleid kan worden begrepen als een structurele respons op de decentralisatie van beleidsbevoegdheden naar lokale besturen. Door deze decentralisatie beschikken gemeenten over meer autonomie, maar dragen zij tevens de volle verantwoordelijkheid voor het vormen en uitvoeren van hun jeugdbeleid. Aangezien niet alle gemeenten over voldoende middelen, expertise of bestuurskracht beschikken om deze taken autonoom te vervullen, biedt IGS een mogelijk alternatief. Deze samenwerkingsvorm waarborgt de lokale autonomie, maar zorgt tegelijkertijd voor schaalvoordelen, gedeelde expertise en een hogere beleidsefficiëntie. Door middelen te bundelen, vergroten lokale besturen hun capaciteit om complexe jeugdbeleidsvraagstukken aan te pakken, terwijl ze toch kunnen blijven inspelen op lokale noden en contexten. Bovendien draagt een gezamenlijke aanpak bij aan een grotere gelijkheid in beleid en verkleint zij de ongelijkheden tussen gemeenten. IGS fungeert in die zin als een vorm van **'gecentraliseerde decentralisatie'**, waarin de voordelen van lokaal beleidswerk worden gecombineerd met collectieve verantwoordelijkheid. Deze benadering sluit nauw aan bij de doelstellingen die aan decentralisatie worden toegeschreven, zoals verhoogde efficiëntie, responsiviteit en participatie (Basta, 1999), terwijl zij tegelijkertijd een antwoord biedt op de risico's die hiermee gepaard gaan, zoals ongelijke beleidskwaliteit en gebrekkige dienstverlening in kleinere gemeenten (De Vries, 2000).

2.1.3 Bevindingen en adviezen uit het (academisch) onderzoek

Intergemeentelijke samenwerking in de algemene zin werd reeds besproken binnen de literatuur. Deze samenwerkingsverbanden zijn vaak de katalysator voor lokale beleidsinnovatie. Over jeugdbeleid is er nog heel weinig basisonderzoek gevoerd, deels omdat

deze vorm van IGS nog steeds in haar kinderschoenen staat. Toch kunnen studies rond algemene IGS, bijvoorbeeld over cultuur of zorg, in achtving genomen worden bij het beoordelen van jeugdbeleidssamenwerking. “De intergemeentelijke samenwerking in Vlaanderen” van Verhulst (2020) is een uitgebreid, doch reeds ouder, werk dat uitgebreid de werking van IGS'en volgens het vorige decreet bespreekt. Daarnaast werken Derudder en Coghe (2022) rond beleidssamenwerking op regionaal vlak. Hierin speelt de academische wereld, zoals universiteiten en dergelijke onderzoeksinstellingen, een grote rol. Hoewel deze werken inhoudelijk zeer rijk zijn, is er weinig toepasselijk op de specifieke IGS rond jeugdbeleid.

De meeste informatie die te vinden is binnen de academische literatuur komt vooral uit juridische werken die rond rechtsvergelijking werken en bestuurskundige masterproeven. Op ander vlakken is de literatuur zeer gering. Een interessant rechtsvergelijking, is die van DeCock (2023) die spreekt over hoe gemeenten telkens hun eigen belang moeten dienen tijdens het aangaan van een IGS. Dat gebeurt door beperkingen op drie verschillende manieren. Activiteiten moeten in de eerste plaats de inwoners van de deelnemende gemeenten ten goede komen. Het bedienen van niet-inwoners is beperkt tot uitzonderingen, zoals het gebruik van openbare voorzieningen (bv. zwembad). Dit komt voort uit **ratione personae (persoonlijk)**. Activiteiten moeten plaatsvinden binnen het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Dit komt voort uit **ratione loci (territoriaal)**. De doelstellingen en activiteiten moeten van gemeentelijk belang zijn en mogen niet commercieel of uitsluitend privaat gericht zijn. Dit komt voort uit **ratione materiae (inhoudelijk)**. Bovenlokale samenwerking is gebaat bij gedeeld, horizontaal leiderschap, wat zorgt voor balans en wederzijds vertrouwen. Individuele gemeenten mogen geen aanspraak maken op een bijzondere status binnen de samenwerking die hen in staat stelt om bepaalde besluiten direct of indirect af te dwingen (Nollet, 2022).

Ook rond Europese wetgeving met betrekking tot IGS zijn er onderzoeken geweest. Het EU-recht heeft een significante impact op IGS, aldus Van Garsse en Van der Auwermeulen (2022). Europese regelgeving bepaalt dat mededinging verplicht is bij het opzetten van samenwerkingsverbanden, tenzij aan specifieke voorwaarden wordt voldaan. Daarnaast biedt de EGTS-verordening (Europese groeperingen voor territoriale samenwerking) een kader voor grensoverschrijdende samenwerking, maar dit blijft afhankelijk van nationale goedkeuringen en regelgeving (Van Garsse & Van der Auwermeulen, 2022).

2.2 Case ‘Intergemeentelijke samenwerkingen jeugdbeleid’ in Vlaanderen

Lokale besturen geraken in toenemende mate betrokken bij IGS'en rond specifieke taken en doelstellingen. Bovendien maken lokale besturen ook deel uit van samenwerkingsverbanden die zijn opgezet door de Vlaamse of provinciale overheid. Denk hierbij aan initiatieven zoals het Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO) of Regionale Landschappen (RL), die zich richten op recreatieve ontwikkeling en natuurbeheer. Volgens de Grondwet hebben gemeenten de mogelijkheid om samen te werken met andere lokale besturen voor taken van lokaal belang (De gecoördineerde grondwet van 17 februari 1994, 1994). Deze samenwerkingen zijn gebaseerd op vrijwilligheid, waarbij gemeenten zich mogen verenigen om gemeenschappelijke doelen te bereiken. In principe kunnen zij alle bevoegdheden die onder

hun verantwoordelijkheid vallen ook gezamenlijk uitoefenen. Dit is vaak noodzakelijk om voldoende schaalgrootte te creëren of om projecten te realiseren die één gemeente alleen niet aankan. (Hondeghe et al., 2022). Ook over jeugdbeleid en bijvoorbeeld de uitbouw van jeugdinfrastructuur en de organisatie ervan, kunnen gemeenten beslissen om samen te werken.

Wanneer zij een samenwerkingsverband willen aangaan, zijn gemeenten in principe gebonden aan de samenwerkingsvormen die worden voorgeschreven in het decreet over het lokaal bestuur. Dit decreet biedt vijf verschillende samenwerkingsvormen, variërend van eenvoudige contractuele samenwerkingen tot de oprichting van aparte rechtspersonen. In sommige gevallen is het zelfs mogelijk om privaatrechtelijke rechtspersonen bij deze rechtspersonen te betrekken. De regels die gelden voor bestuurders in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn vastgelegd in het “Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het statuut van de lokale mandataris” (Besluit van de Vlaamse Regering houdende het statuut van de lokale mandataris, 2018; Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, z.d.). In onderstaande tabel worden de belangrijkste vijf samenwerkingsvormen besproken.

Tabel 1: Overzicht wettelijk kader intergemeentelijke samenwerking (Bron: VVSG)

Interlokale vereniging	Projectvereniging (PV)	Dienstverlenende vereniging (DV)	Oprachthoudende vereniging (OV)	OV met privé-lidmaatschap
Geen rechtspersoon	Rechtspersoon met statuten			
Verwezenlijken project van gemeentelijk belang	Duidelijk omschreven project plannen, uitvoeren en controleren	Duidelijk omschreven ondersteunen de dienst, ev. voor meerdere beleidsdomeinen	Uitvoering van één of meerdere duidelijk omschreven bevoegdheden binnen één of meer beleidsdomeinen	Uitvoering van één of meerdere duidelijk omschreven bevoegdheden binnen energie- of afvalbeleid
Geen beheersoverdracht			Beheersoverdracht	
Duurtijd contractueel bepalen	Hernieuwbare periodes van max. 6 jaar	Hernieuwbare periodes van max. 18 jaar		
Eén beheersorgaan		Algemene vergadering, Raad van Bestuur		
Deelname privé is mogelijk	Deelname privé is uitgesloten			Deelname privé mogelijk (Deelnemen in PV, DV en OV niet mogelijk)

Volgens het “Decreet Lokaal Bestuur” mogen gemeenten bovenstaande samenwerkingsverbanden sluiten:

“Met het oog op de gemeenschappelijke behartiging van doelstellingen van gemeentelijk belang kunnen twee of meer gemeenten, onder de voorwaarden, vermeld in deze titel, samenwerkingsverbanden tot stand brengen met of zonder rechtspersoonlijkheid, met of zonder beheersoverdracht. De gemeenteraad of een gemeenteraadscommissie waakt over de afstemming van het beleid van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op het gemeentelijk beleid (Art. 389 Decreet Lokaal Bestuur, 2018).”

Binnenin dit decreet legt de Vlaamse Overheid de basis voor IGS'en over jeugdbeleid en andere beleidszaken.

2.2.1 Het jeugddecreeet van 23 november 2023

Om binnen het nieuwe jeugddecreeet in aanmerking te komen voor erkenning en subsidiëring als intergemeentelijk samenwerkingsverband jeugd, is het noodzakelijk dat het samenwerkingsverband beschikt over rechtspersoonlijkheid. Een interlokale vereniging (ILV) voldoet niet aan deze voorwaarde, maar de andere toegestane samenwerkingsvormen zijn wel geschikt (Stallaert, z.d.). Twee Vlaamse regelgevingen organiseren deze erkenning en subsidiëring: Het Jeugddecreeet van 23 november 2023 en het besluit tot uitvoering van het Jeugddecreeet van 23 november 2023. Het Jeugddecreeet vormt het fundament voor het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid en biedt belangrijke richtlijnen voor het ondersteunen van jeugdwerk op Vlaams en bovenlokaal niveau. Het decreet voorziet in de opmaak van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan, waarin de prioriteiten voor jeugd en kinderrechten worden vastgelegd. Dit plan wordt ondersteund door overlegstructuren die zowel horizontaal (tussen verschillende beleidsdomeinen) als verticaal (tussen verschillende bestuursniveaus) georganiseerd worden. Daarnaast regelt het decreet de oprichting van aanspreekpunten die specifiek verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en coördinatie van het jeugdbeleid. Een belangrijk onderdeel van het decreet is de subsidiëring en erkenning van jeugdverenigingen, met bijzondere aandacht voor organisaties die werken met kinderen en jongeren in kwetsbare situaties of met een handicap. Het decreet stimuleert ook samenwerking en afstemming tussen verschillende domeinen zoals welzijn, onderwijs en cultuur, en benadrukt het belang van jeugdwerk als een cruciale partner in maatschappelijke en welzijnsvraagstukken (Jeugddecreeet van 23 november 2023, 2024). Het besluit tot uitvoering van het Jeugddecreeet van 23 november 2023 staat in voor de verder uitwerking van het Jeugddecreeet (Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Jeugddecreeet van 23 november 2023, 2024; Departement Cultuur, Jeugd en Media, z.d.).

2.2.2 Wetgeving en werkingssubsidie

Volgens het Jeugddecreeet gebeurt de uitreiking van een werkingssubsidie om de zes jaar aan “intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die tussen de lokale besturen samenwerking en netwerking stimuleren over het jeugdwerk en het jeugdbeleid binnen hun werkingsgebied” (Art. 38 §1 Jeugddecreeet van 23 november 2023, 2024) Hiervoor dient de IGS een meerjarenplan van zes jaar in te dienen bij de Vlaamse Overheid. Daarin staat het werkingsgebied van het intergemeentelijk samenwerkingsverband, de wijze waarop het intergemeentelijk samenwerkingsverband het personeelsbeleid vormgeeft, de cofinanciering door de lokale besturen (die minimaal 50% van de werkingsmiddelen van het intergemeentelijk

samenwerkingsverband bedraagt) en een planning voor zes jaar met een concreet uitgewerkte inhoudelijke en financiële planning voor de eerste drie jaar. Deze dienen de aanvragers uiterlijk op 1 juni van het jaar dat voorafgaat aan de zesjarige beleidsperiode in (Art. 24 §1 Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Jeugddecree van 23 november 2023, 2024). Na drie jaar dient een voortgangsrapport ingediend te worden als tussentijdse evaluatie en op het einde een werkingsverslag ter eindevaluatie (Art. 38 §2 Jeugddecree van 23 november 2023, 2024). Het voortgangsrapport bevat voor de laatste drie jaren van de zesjarige beleidsperiode, een concreet uitgewerkte inhoudelijke en financiële planning (Art. 13 §3 Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Jeugddecree van 23 november 2023, 2024). Deze richtlijnen conform het decreet en besluit zijn essentieel om de IGS over jeugdbeleid wettelijk te laten verlopen.

Hoewel gemeenten gestimuleerd kunnen worden tot samenwerking, kunnen ze hier momenteel juridisch niet toe worden verplicht. Net zoals bij interne verzelfstandiging binnen gemeenten, ontstaat er in IGS'en regelmatig discussie over verantwoording en controle. Gemeenten uiten vaak kritiek dat deze samenwerkingsverbanden te autonoom opereren, waardoor ze soms het gevoel krijgen de grip op deze structuren te verliezen (Hondeghe et al., 2022).

2.3 Intergemeentelijke samenwerking rond jeugdbeleid in realiteit

Intergemeentelijke samenwerkingen over jeugdbeleid staan nog grotendeels in hun kinderschoenen, in vergelijking met culturele of sociaal-zorg equivalenten. Toch zijn er al voorbeelden van IGS jeugdwerk- en beleidsinitiatieven in Vlaanderen.

2.3.1 Gesubsidieerde Intergemeentelijke samenwerkingen rond jeugdbeleid

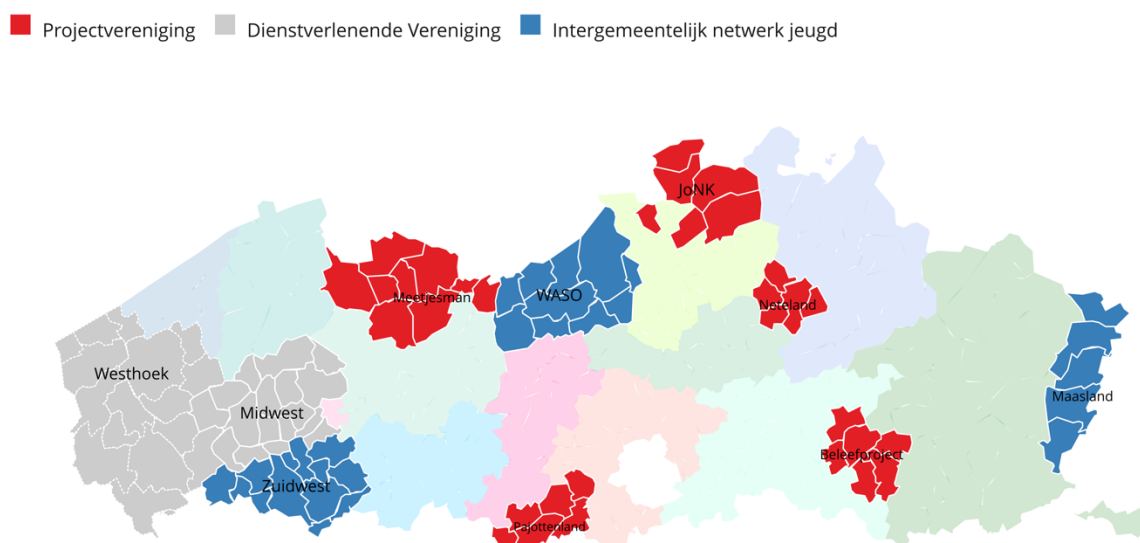
Voormalig minister van Jeugd, Benjamin Dalle (CD&V), heeft in 2020 besloten om voor de beleidsperiode 2021-2026 jaarlijks werkingssubsidies van 141.037 euro toe te kennen aan vijf intergemeentelijke projectverenigingen. Deze subsidie is bedoeld voor de ondersteuning van samenwerking en netwerking tussen gemeentebesturen en het jeugdwerk binnen hun werkingsgebied. Vijf dossiers werden ingediend (Departement Cultuur, Jeugd en Media, 2020). Deze subsidieaanvraag werd toen nog gedaan binnen het juridisch kader van het "Decreet houdende de subsidiëring van bovenlokaal jeugdwerk, jeugthuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen" (Decreet houdende de subsidiëring van bovenlokaal jeugdwerk, jeugthuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen, 2017). Dit decreet werd opgegeven met de ingang van het hierboven besproken Jeugddecree van 23 november 2023.

Tabel 2: Gesubsideerde IGS'en jeugd, situatie 2024 (Bron: Departement Jeugd, Cultuur en Media)

Projectvereniging	Deelnemende gemeenten	Jaarlijkse subsidie
Projectvereniging Meetjesland	Assenede, Eeklo, Evergem, Kaprijke, Lievegem, Sint-Laureins, Wachtebeke, Zelzate	€ 28.000
Jeugdregio Pajottenland	Bever, Galmaarden, Gooik, Herne, Lennik, Pepingen	€ 17.100
Projectvereniging Neteland	Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Olen, Vorselaar	€ 51.487
Beleefproject	Bekkevoort, Geetbets, Glabbeek, Kortenaeken, Linter, Zoutleeuw	€ 8.300
Projectvereniging jeugdregio Noorderkempen	Brasschaat, Brecht, Essen, Kalmthout, Stabroek, Wuustwezel	€ 36.150
TOTAAL		€ 141.037

2.3.2 Intergemeentelijke samenwerkingen geografisch

Als de actuele samenwerkingsverbanden, gesubsideerd en niet-gesubsideerd, geografisch worden voorgesteld, krijgen we onderstaand resultaat:

Figuur 1: Gesubsideerde en niet-gesubsideerde Intergemeentelijke Samenwerkingen Jeugd in Vlaanderen (Bron: Bataljong)

De rode gebieden tonen samenwerkingsverbanden die reeds gesubsideerd werden bij de laatste subsidieaanvraagmogelijkheid (2021-2026). De grijze gebieden zullen potentieel een subsidieaanvraag indienen bij de volgende subsidieronde. Momenteel hebben zij nog geen statuut van een IGS die specifiek rond jeugdbeleid werken. De blauwe gebieden hebben geen officieel samenwerkingsstatuut, maar eerder een systeem van formele en informele netwerken. Er kan worden opgemerkt dat er tot op heden geen gesubsideerde IGS'en zijn in de provincies West-Vlaanderen en Limburg.

3 METHODOLOGISCH KADER

Binnen dit onderdeel van deze masterproef wordt de methodologie besproken. Deze beschrijft hoe de gegevensverzameling verliep.

Het onderzoek werd gevoerd in samenwerking met Bataljong. Dit is een Vlaamse ledenorganisatie die lokale besturen ondersteunt bij het versterken van hun jeugdbeleid. De organisatie werkt met een bestuur samengesteld uit leden en partnerorganisaties, die de diverse beleidsniveaus verbinden. Ze fungeert als intermediair die handelt tussen lokaal jeugdbeleid en jeugdorganisaties (Sprangers & Bataljong, z.d.). Ze werken mee door een begeleidende functie op te nemen.

3.1 Onderzoekdoelen

Zoals eerder beschreven klinkt de onderzoeksvraag als volgt: *“Welke drempels ervaren schepenen van jeugd, jeugdambtenaren en jeugdraadsleden in niet-deelnemende Vlaamse gemeenten voor deelname aan intergemeentelijke samenwerking in het jeugdbeleid, en hoe verschillen deze drempels tussen landelijke en stedelijke gemeenten?”*

De onderzoeksvragen worden beantwoord aan de hand van zes doelen (zie 8.1). Dit kader dient als uitgangspunt voor de gegevensverzameling.

3.2 Onderzoeksmethoden

Dit onderzoek omvat technieken uit de **kwalitatieve onderzoeksmethoden**. Zoals omschreven in “Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden” van Mortelmans (2011, p. 20) is een kwalitatief onderzoeker een *“onderzoeker die op een interpretatieve wijze naar de wereld kijkt en een veelheid aan methoden gebruikt om aan onderzoek te doen. Bovendien staat de natuurlijke, dagdagelijkse omgeving in het onderzoek centraal en gaat de onderzoeker op zoek naar processen van betekenisgeving”*. Dit beeld schetst de ingesteldheid waarmee dit onderzoek gevoerd wordt: de leefwereld van de verschillende actoren binnen het beleidsproces dienen als katalysator voor het beleid dat ze uitdragen of bepleiten. Binnen deze leefwereld worden de actoren bevraagd en geraadpleegd.

Mortelmans (2011) definieert verschillende kenmerken van het kwalitatief onderzoek: vraagstelling, onderzoeksdesign, dataverzamelingsmethode, analyse en rapportering. Binnen de vraagstelling staat de dagelijkse werkelijkheid, dat complexe processen en thema's bevat, centraal. Het onderzoeksdesign is flexibel en doelt op het gehele begrijpen van de context. De dataverzameling gebeurt aan de hand van verschillende wijzen zoals een literatuurstudie, diepteinterviews, en focusgroepen. De analyse gebeurt met als doel het begrijpen van specifieke contexten, niet om een statistisch bewezen fenomeen te beschrijven. Dit gebeurt aan de hand van literatuur en teksten, minder met de hulp van cijfers en statistieken.

Er wordt een gemengde werkwijze gehanteerd, zowel inductieve als deductieve technieken worden gebruikt. Deductief wijst op dat de onderzochte theorieën worden getoetst aan de

resultaten (Van Belle, 2013). Het inductieve ligt in de codering en het eindresultaat, er wordt een nieuw aspect uit de data ontworpen: het drempelkader- en web. Vanuit de verzamelde gegevens worden hierin de belangrijkste drempels benoemd en wordt het web geconstrueerd als diagnose-instrument om de toestand van een gemeente, met betrekking tot een mogelijke IGS, in kaart te brengen.

De bevindingen vanuit de literatuurstudie, specifiek het theoretisch kader, worden gebruikt om de interviewvragen op te stellen. De conclusies die uit deze theorieën werden getrokken, kunnen aan de getuigenissen van de focusgroepen getoetst worden. In de discussie worden de antwoorden op deze interviewvragen vergeleken met de besproken theorieën.

3.3 Onderzoeksofzet

Als specifieke methode wordt er gebruik gemaakt van focusgroepen die achteraf getranscribeerd worden. Een focusgroep is een gemodereerd groepsgebesprek, gebruikt om de sociale dynamiek, attitudes en gedeelde ervaringen van respondenten binnen een groep te onderzoeken (Ravitch & Carl, 2021). De interactie tussen deelnemers helpt om inzichten naar boven te halen die vaak niet in individuele interviews naar voren komen. Deze methode is vooral geschikt voor het bestuderen van onderwerpen zoals sociale interactieprocessen, groeps culturen, en de constructie van identiteit binnen specifieke contexten (Ravitch & Carl, 2021). Focusgroepen stimuleren deelnemers om op elkaars ervaringen in te gaan, vragen te stellen en verhalen te delen. Dit leidt vaak tot nieuwe inzichten en onderwerpen die verder gaan dan de oorspronkelijke onderzoeksvragen. Ze zijn bijzonder effectief in studies waar het doel is om gedeelde en unieke perspectieven te verkennen, om samen betekenis te creëren, en om diepgaand inzicht te krijgen in sociale processen en groepsdynamiek (Ravitch & Carl, 2021). Het is belangrijk om te benadrukken dat een focusgroep niet helemaal hetzelfde is als een groepsinterview. In een groepsinterview laat de onderzoeker elke deelnemer, elk om beurt, aan het woord. De vragen zijn sterk gestuurd. In een focusgroep stuurt de onderzoeker, hier de moderator, het gesprek deels aan maar laat plaats voor een vrije discussie (Mortelmans, 2011). Een belangrijk aandachtspunt bij focusgroepen is het risico tot groepsdenken, waarbij de groep zich richt op één gezamenlijk perspectief. Dit kan nuttig zijn voor het ontwikkelen van collectieve ideeën, maar kan problematisch zijn als unieke individuele ervaringen belangrijk zijn. De moderator bewaakt dit.

De keuze voor focusgroepen komt voort uit de voordelen die het kan brengen met betrekking tot de onderzoeksdoelen. Door een vrije discussie te faciliteren, gaan de actoren in gesprek met elkaar en kan dit samenwerking en dialoog bevorderen. Het toont hoe de verschillende actoren zich tot elkaar verhouden. Daarnaast kan het specifiek per focusgroep de lokale discussiepunten naar boven halen, zonder een diepgegronde kennis daarvan bij de onderzoeker. Een focusgroep laat ruimte voor nieuwe ideeën en kan zorgen voor nieuwe gronden van discussie (Kuppens, 2021a). De grootste uitdaging hierbij is om ervoor te zorgen dat alle onderzoekstopics aan bod komen, maar tevens alle actoren hun volledige input kunnen geven. Bovendien is de lichaamstaal die de respondenten vertonen even belangrijk en een grote meerwaarde aan deze methode. Een focusgroep wordt geleid door een moderator. Volgens de typologie van Mortelmans (2011) zijn er verschillende rollen die een moderator aanneemt: **interviewer**, **facilitator**, **leider**, **psycholoog-therapeut**, lichaamstaal moet ook opgepikt worden en de **tijdsbewaker**. Er zijn ook enkele nadelen aan deze

methoden. Zo zijn de focusgroepen moeilijker te repliceren en zijn ze redelijk subjectief van karakter. Dit zorgt ervoor dat ze in mindere mate veralgemeenbaar en controleerbaar zijn. Daardoor daalt de transparantie hiervan deels (Kuppens, 2021a, 2021b).

De analyse van de focusgroepen gebeurde aan de hand van een kwalitatief coderingsproces dat in twee fasen gebeurde: open codering en axiale codering. In de eerste fase werd open gecodeerd: de transcripties van de focusgroepen werden grondig doorgenomen en relevante uitspraken of betekenisvolle fragmenten werden voorzien van voorlopige codes: “drempels”, “voordelen” en “verschillen landelijk en stedelijk”. In de tweede fase, de axiale codering, werden de open codes gegroepeerd en gestructureerd. Dit resulteerde in het opstellen van een codeboom (zie 8.2).

3.4 Respondenten

Er worden twee focusgroepen opgericht, telkens binnenin één gemeente die momenteel geen deel uitmaakt van een IGS jeugd. Zoals eerder werd beschreven worden er binnen elke focusgroep drie gemeentelijke actoren samen bevestigd: schepenen van jeugd, jeugdambtenaren, en leden van de jeugdraad. In totaal werden zes respondenten betrokken.

3.4.1 Landelijk versus stedelijk

De selectie van case gemeenten gebeurt op basis van het kerncriterium: landelijke of stedelijke gemeente. Zo worden er twee focusgroepen georganiseerd: één binnen een stedelijke niet-IGS gemeente en één binnen een landelijke niet-IGS gemeente. Het onderscheid landelijk en stedelijk wordt gebruikt om in de dataverzameling een duidelijk onderscheid te maken in de grootte van gemeenten. In dit onderzoek wordt het verschil gedefinieerd aan de hand van de verstedelijking van het gebied. Departement Omgeving (2021) definieert drie soorten regio's met betrekking tot verstedelijking: verstedelijkt, randstedelijk, en landelijk gebied. Deze onderverdeling wordt gemaakt op basis van het ruimtebeslag van de gemeenteoppervlakte. Ruimtebeslag slaat op *“het deel van de ruimte dat ingenomen wordt door onze nederzettingen”* (Departement Omgeving, 2023). Het Vlaams Departement Omgeving werkte in 2021 een rapport uit waar zij een opdeling maakte over gemeenten die al dan niet verstedelijkt zijn.

Via een beslissingsboom maakte het departement een opdeling tussen deze gemeenten (Departement Omgeving, 2021). Zo vallen onder andere volgende gemeenten onder verstedelijkt: Aalst, Antwerpen, Beveren, Blankenberge, ... Randstedelijke gemeenten zijn onder andere: Blankenberge, Deinze, Dendermonde, Eeklo, Ieper, Knokke-Heist, Lokeren, Maasmechelen, ... (Pisman et al., 2021). Binnen dit onderzoek wordt verstedelijkt en randstedelijk onder 1 koepelterm “Stedelijk” geplaatst om zo de selectiepool te vergroten. Landelijk blijft Landelijk. Academisch werd er nog niet geanalyseerd of visies over IGS'en verschillen tussen landelijke en stedelijke gemeenten. Door hier dieper op in te gaan, kan het beleidskader afgestemd worden op het type gemeente.

3.4.2 Interactiedriehoek van intergemeentelijke samenwerkingen over jeugdbeleid

Zoals de onderzoeksvraag voorstelt, zijn er drie belangrijke gemeentelijke sleutelactoren betrokken bij jeugdbeleid en het beleidsproces binnen een IGS rond jeugdbeleid: Schepenen van jeugd, Jeugdambtenaren en Jeugdraadsleden.

De **schepenen van jeugd** speelt een cruciale rol in het vormgeven en verankeren van een kindvriendelijk beleid binnen de gemeente. Deze rol omvat niet alleen het stimuleren van de brede “jeugdreflex” binnen het college van burgemeester en schepenen, maar ook het ondersteunen van collega-schepenen bij de implementatie ervan in hun beleidsdomeinen. De “jeugdreflex” is de beleidskundige bril die een beleidsmaker op kan zetten, met focus de impact van hun beleid op kinderen en jongeren. De schepenen ijvert ervoor dat de impact van beleidsbeslissingen op kinderen en jongeren steeds wordt meegenomen. Dit vertaalt zich in het meerjarenplan, waarin expliciet aandacht wordt besteed aan de belangen van de jeugd, ondersteund door middelen, acties en duidelijke doelen. Daarnaast draagt de schepenen van jeugd verantwoordelijkheid voor het toewijzen van mandaten aan ambtenaren, die de praktische uitvoering en opvolging van de brede jeugddienstverlening op zich nemen. Op deze manier wordt het jeugdbeleid gedragen door een brede basis binnen de gemeente, en wordt ervoor gezorgd dat kinderen en jongeren een centrale rol spelen in de besluitvorming en uitvoering van gemeentelijke initiatieven. De schepenen beslist niet enkel over de lokale middelen, maar ook over degene die bovenlokaal besteed worden. Daarom is het belangrijk dat ze de belangen en voordelen van het intergemeentelijk samenwerken kan verdedigen tegenover zijn collega's in het college (Verlinde, z.d.-a).

Jeugdbeleid binnen een lokaal bestuur vereist een aanpak waarbij **jeugdambtenaren** vijf rollen vervullen: manager, beleidsmedewerker, netwerkmanager, jeugdwerker en administratieve kracht. De **manager** coördineert het jeugdbeleid en zorgt voor afstemming met de bredere beleidsdoelstellingen en financiële planning. De **beleidsmedewerker** biedt expertise en adviseert op basis van kennis van de leefwereld van kinderen en jongeren. Als **netwerkmanager** bouwt men bruggen tussen interne diensten en externe partners om samenwerking te bevorderen. De **jeugdwerker** staat dicht bij de jongeren en coördineert activiteiten, straathoekwerk en andere vrijetijdsinitiatieven, terwijl hij hun leefwereld en noden in de gaten houdt. Tot slot ageren ze als een **administratieve kracht** die aan verslaggeving, rapportages en andere formele taken doet die cruciaal zijn voor een goed functionerend beleid. (Verlinde, z.d.-b).

De **jeugdraad** heeft verschillende belangrijke taken die haar rol in het gemeentelijke beleid versterken. Allereerst is **adviseren** de hoofdtaak, waarbij het college van burgemeester en schepenen moet aantonen dat zij advies vraagt over zaken die het jeugdbeleid aangaan. De jeugdraad kan daarnaast op eigen initiatief advies uitbrengen over kwesties die betrekking hebben op kinderen en jongeren. Ten tweede zorgt de jeugdraad voor **inspraak** en **participatie**, door actief jongeren te betrekken bij het gemeentelijke beleid. Dit kan door zelf participatiemomenten te organiseren of door de gemeente het initiatief te laten nemen. Een derde taak is het **opvolgen van het jeugdbeleid**, waarbij de jeugdraad betrokken moet worden bij de opmaak, uitvoering en evaluatie van het meerjarenplan van de gemeente. Daarnaast heeft de jeugdraad de taak om te **organiseren**, wat niet alleen helpt om de stem van jongeren te versterken, maar ook het jeugdbeleid zichtbaar te maken en het imago van de jeugdraad te verbeteren. Tot slot speelt de jeugdraad een rol in het **informer en netwerken**, door informatie te verspreiden, uit te wisselen en een netwerk op te bouwen (De Grauwe, z.d.).

Verwacht wordt dat deze actoren anders kijken naar jeugdbeleid. Schepenen van jeugd dragen een politieke verantwoordelijkheid. Jeugdambtenaren vervullen daarentegen een uitvoerende rol en richten zich vooral op de praktische uitvoering van beleid. Jeugdraden vertegenwoordigen de stem van jongeren en kunnen daardoor andere prioriteiten en verwachtingen hebben met betrekking tot het jeugdbeleid. Ze hebben allen wel één gemeenschappelijke taak: de stem van kinderen en jongeren vertegenwoordigen. Een belangrijke signaalfunctie.

3.4.3 Selectie van de respondenten

Beide gemeenten behoren niet tot een projectvereniging jeugd, tot een intergemeentelijk netwerk jeugd, of een dienstverlenende vereniging. Tegelijkertijd worden IGS'en die een aanvraag willen indienen bij de volgende subsidieperiode ook niet meegenomen in de selectie, dit door hun 'bias' over het al dan niet deelnemen aan een IGS rond jeugdbeleid maar het nog niet deelnemende karakter van het lokaal bestuur. Tot slot worden de cases zo gespreid mogelijk geselecteerd over heel Vlaanderen. Er dient daarom zeker in het achterhoofd gehouden worden dat er mogelijke verschillen kunnen zijn in de geografische ingesteldheid en visie omtrent jeugdbeleid en haar struikelpunten. Op basis van deze criteria en in overleg met Bataljong werden de twee gemeenten geselecteerd. Als **landelijke gemeente** werd een Limburgse gemeente gekozen met ongeveer 40.000 inwoners. Als **stedelijke gemeente** werd er voor een West-Vlaamse gemeente gekozen, met ongeveer 70.000 inwoners. De specifieke inwoneraantallen worden niet gegeven om de anonimiteit van de deelnemers te waarborgen. Deze gemeenten werden gekozen op basis van de beschikbaarheid van de schepenen, ambtenaren en jeugdraadsleden, om zo een zo representatief mogelijke en efficiënte focusgroep te creëren. De identiteiten van de respondenten worden gepseudonimiseerd via identificatiecodes: "L" voor landelijke gemeente, "S" voor stedelijk gemeente. Hieraan wordt de functie van de respondent toegevoegd: "SJ" voor schepenen van jeugd, "AS" voor adviseur van schepenen, "JA" voor jeugdambtenaar en "JR" voor jeugdraadslid.

Om de anonimiteit van de deelnemers te garanderen, worden de transcripties niet gegeven in dit document. Alle respondenten gaven hun geïnformeerde toestemming vooraleer deel te nemen aan de focusgroep. Het onderzoek werd goedgekeurd door de Sociaal-maatschappelijke Ethische Commissie van de KU Leuven (dossiernummer: M-2025 02 158).

3.5 Limieten aan onderzoeksopzet

Hoewel dit **verkennend onderzoek** waardevolle inzichten biedt in hoe lokale actoren denken over IGS rond jeugdbeleid, zijn er enkele belangrijke limieten verbonden aan de gekozen methodologie en onderzoeksopzet. Door het verkennend karakter en de kwalitatieve insteek is het onderzoek gericht op diepte in plaats van breedte. Dit betekent dat de resultaten niet veralgemeenbaar zijn naar alle Vlaamse gemeenten, maar eerder illustratief zijn voor de onderzochte contexten. De keuze voor twee cases, elk met drie respondenten, zorgt voor een beperkt aantal perspectieven. Daardoor is het mogelijk dat andere stemmen of contexten binnen het veld onderbelicht blijven. Daarnaast kan de sociale dynamiek binnen focusgroepen leiden tot groepsdenken of het niet tot uiting komen van afwijkende meningen, ondanks de pogingen van de moderator om dit tegen te gaan. Verder speelt de selectie van de respondenten een rol: de beschikbaarheid van actoren bepaalde mede de keuze van de

gemeenten, wat kan zorgen voor een zekere onveralgemeenbaarheid. Tot slot is het drempelkader dat uit de data werd afgeleid, gebaseerd op een beperkte empirische basis. Het dient dan ook als eerste aanzet tot theorievorming, eerder dan als een definitief of volledig model.

4 RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de focusgroepen met de stedelijke gemeente en landelijke gemeente geanalyseerd.

De resultaten zijn opgebouwd uit drie delen. Eerst worden de verschillende drempels besproken die de gemeenten tegenhouden om deel te nemen aan een IGS. Daarna wordt ingegaan op de voordelen die een samenwerking kan bieden volgens de deelnemers. Tot slot worden de belangrijkste verschillen tussen de stedelijke en landelijke context geanalyseerd, met bijzondere aandacht voor het profiel van jongeren, de aanwezige infrastructuur en mobiliteit en de manier waarop de jeugd participeert en welke lokale noden ze hebben. Deze thematische opbouw komt voort uit de codering van de focusgroepsdata en maakt het mogelijk om zowel gemeenschappelijke aspecten als specifieke verschillen duidelijk te bespreken.

4.1 Drempels

4.1.1 Politieke drempels

Politieke drempels vormen een belangrijke factor vooraleer gemeenten kunnen deelnemen aan een IGS. Tijdens de focusgroepen kwam naar voren dat individuele politieke belangen vaak een remmende factor zijn.

Een eerste politieke drempel is het feit dat politici vaak **persoonlijke zichtbaarheid** vooropstellen. Binnen de focusgroepen werd vermeld dat sommige bestuurders deelname aan een IGS minder aantrekkelijk vinden omdat zij hun eigen rol of verrichtingen minder zichtbaar kunnen maken. De angst bestaat dat initiatieven die tussen meerdere gemeenten georganiseerd worden, minder individuele erkenning opleveren zoals bijvoorbeeld minder mediabelangstelling: *“L-SJ: Dan heb je soms die ego’s van: “ik wil dat project naar mij toe trekken” of “Ik wil daar de grootste partner in zijn”, “Ik wil daar in de spotlights komen”.* Dit prestige-element maakt dat lokale politici soms kiezen voor eigen projecten boven gezamenlijke bovenlokale trajecten.

Een tweede politieke drempel gaat over de **politieke diversiteit tussen lokale besturen**. Omdat gemeenten vaak door verschillende partijen bestuurd worden, kunnen de visies op jeugdbeleid sterk uiteenlopen. Wat voor de ene gemeente belangrijk is (bijvoorbeeld inzetten op jeugdwelzijn), kan door een andere gemeente minder belangrijk worden gevonden (bijvoorbeeld eerder focus op vrije tijd). In een IGS moeten beleidskeuzes telkens opnieuw teruggelinkt worden naar de eigen gemeenteraad en schepencollege, wat leidt tot trage besluitvorming: *“S-JA: Omdat iedereen bij zijn eigen lokaal bestuur moet afstemmen? Wat kunnen we en wat willen we? En dat vraagt veel afstemming omdat we ook in een politiek gegeven zitten waarin dat een bestuur voor zijn stad een bepaalde lijn heeft... De keuzes die de stad maakt die dan daar ook moeten in geparkeerd worden.”* Men geeft dus aan dat het afhankelijk is van het specifieke lokaal bestuur, welke beleidsdoelen uiteindelijk voorop worden gesteld.

Een derde belangrijke politieke drempel is die van een **onevenwichtige samenwerking**. Er werd benadrukt dat elke samenwerking als een win-win moet aanvoelen voor alle partners. Er mag geen blijvende disbalans zijn waarbij één gemeente meer inspanningen levert of meer profiteert. Zo getuigt een schepen: *“L-SJ: Als je geen evenwaardige partners bent is dat vooral een politiek gevoelig iets. En, Ik denk dat politiek heel vaak de drempel is.”* In de stedelijke gemeente werd dit gekoppeld aan een negatief beeld op landelijke gemeenten: *“S-SJ: Zolang dat het natuurlijk geen gewicht wordt dat we moeten meedragen, ... wanneer dat we eigenlijk de hand hebben uitgereikt, dat ze meer het gevoel hebben van “oh, zij gaan dat wel oplossen voor ons”, dus het moet wel een win-win situatie blijven.”*

Dit is politiek erg gevoelig, omdat lokale besturen aan hun eigen inwoners moeten kunnen verantwoorden waarom deelname aan de samenwerking waardevol is. Wanneer het gevoel ontstaat dat de lasten of baten ongelijk verdeeld zijn, kan samenwerking mislukken of zelfs niet van de grond komen.

4.1.2 Organisatorische drempels

Een belangrijke drempel voor toetreding tot IGS rond jeugdbeleid zijn de organisatorische uitdagingen die hiermee hand in hand gaan. In beide gemeenten kwam naar voren dat samenwerking **veel extra afstemming en overleg** vereist. De verschillende ambtenaren, schepenen en gemeenteraden moeten bij iedere stap betrokken worden, wat het proces vertraagt en organisatorisch zwaar maakt. De politieke impact hiervan werd in het vorige deel besproken. Beslissingsprocedures zijn vaak ingewikkeld en kunnen heel lang aanslepen, zeker wanneer samenwerking over meerdere beleidsdomeinen heen moet worden afgestemd. Een jeugdambtenaar vertelt: *“S-JA: Maar denk dat vooral tijd, ruimte en ook het beleid dat de stad uitzet waarin je gaat werken, dat je daarin soms heel lang bezig bent met afstemmen, tegen dat je iets gedaan krijgt.”* Maar ook *“... tegen dat je de beslissingscirkels doorlopen bent, vraagt het nog wat kneedwerk en draagvlak om die dingen op poten te zetten.”*

Daarnaast wordt samenwerking ervaren als een proces dat **veel expertise vereist**. Het voorbereiden, opzetten en coördineren van intergemeentelijke organisaties vraagt om ervaring in beleidsvorming, subsidiemanagement en bovenlokale relaties. Dat zijn eigenschappen die niet in elke gemeente beschikbaar zijn, zeker niet in kleinere landelijke gemeenten. Zo getuigt een schepen: *“L-SJ: Dat is een intensief traject, en daar hebben wij zelfs nu nog niet de mankracht voor denk ik om dat allemaal te doen, ...”* Er wordt gewezen op het feit dat organisatorische druk, zoals het gelijktijdig beheren van meerdere samenwerkingen, de draagkracht van de lokale diensten onder druk zet. Dit kan ertoe leiden dat samenwerkingen eerder als extra belasting worden gezien, dan als bijdrage aan het jeugdwerk.

De stedelijke gemeente geeft aan dat de **organisatorische druk** voor hen niet opweegt tegen de resultaten van een IGS. Deze gemeenten zijn organisatorisch vaak sterker, en beschikken over de nodige werkrachten. Zo getuigt een adviseur van de schepen: *“S-AS: Er komt soms ook veel extra werk bij kijken, ... soms een nadeel omdat we het misschien zelf kunnen.”* Er wordt aangegeven dat ze heel vaak het voortouw moeten nemen, ten voordele van kleinere gemeenten: *“... als stad verwacht de kleinere gemeente inderdaad wel snel dat wij het wel zullen doen.”* Daar vraagt de stedelijke gemeente vooral voor een werkbare en eerlijke taakverdeling. Dit valt tevens in lijn te plaatsen met de politieke drempel van een onevenwichtige samenwerking, maar spitst zich hiertoe op het organisatorische aspect.

Tot slot kwam uit beide gemeenten voor, dat de vraag tot samenwerking vooral een bottom-up karakter moet hebben. *“S-JA: Om daar dan in intergemeentelijk te gaan samenwerken, dan is dat ook echt iets wat van onderuit moet groeien.”* Een top-down benadering van een IGS zou dus als drempel gezien kunnen worden. Hierin wordt de rol van de jeugdraad benadrukt: *“L-SJ: Maar ik vind dan vooral dat dat ook soms vanuit de jeugd zelf moet komen...”* In een verder deel wordt dieper ingegaan op de participatie van jongeren.

4.1.3 Budgettaire drempels

Naast organisatorische obstakels vormen ook budgettaire drempels een belangrijke beslissingsvoorwaarde voor toetreding tot IGS. Zowel in de stedelijke als de landelijke focusgroep werd benadrukt dat budget en andere financiële factoren zeker meespelen.

In de **stedelijke gemeente** werd aangegeven dat, ondanks een groter budget als centrumstad, de **financiële druk** zeer hoog is. De stad heeft een uitgebreide en complexe jeugdwerking. Zij zitten met een diverse en vaak meer kwetsbare doelgroep dan landelijkere gemeenten. De visie dat grotere steden altijd “overschot” hebben aan middelen, wordt als incorrect en frustrerend ervaren. *“S-SJ: Onze tekorten zijn des te groter, dus dat maakt eigenlijk dat soms een vertekend beeld wordt gegeven van, “oh ja, die zullen dat wel aankunnen” en “We gaan ons vasthaken aan 1 grote centrumstad of toch een grote gemeente”, maar uiteindelijk is het effect soms wel eens averechts, omdat de tekorten dan weer veel groter zijn in een grote gemeente dan in het kleine.”*

In de **landelijke gemeente** kwam vooral naar voren dat de **kosten-batenafweging** sterk meespeelt. In het verleden stopten IGS'en omdat het financieel niet rendabel was. Voor kleinere gemeenten betekent samenwerking vaak een financiële bijdrage die niet altijd onmiddellijk terugverdiend wordt in directe voordelen: *“L-SJ: Overall hangt een kostprijs aan hé? ... En als je soms meer moet bijdragen dan dat het zou kosten moest je zelf iemand aanwerven.”*, *“...voor landelijke gemeenten? Is dat wel een serieus kostenplaatje, ...”* Het **aanvraagproces van subsidies** blijkt voor de landelijke gemeente, met vooral eenmansdiensten, een grote drempel te zijn. *“L-SJ: ... Daar moet je dan zoveel verantwoordingsdossiers voor schrijven en je moet je dossier opmaken. Je moet wachten tot je überhaupt uw middelen krijgt toegezegd. Je moet in uw staatsblad publiceren, je moet voor een evaluatie zorgen.”* Terwijl grotere gemeenten vaak genoeg personeel hebben die zich specifiek op subsidies kunnen focussen, en zo logischerwijs meer middelen kunnen binnenhalen.

Bovendien wordt aangehaald dat **subsidieregelingen voor jeugdwerking niet altijd voldoende afgestemd zijn op IGS-organisatie**. Terwijl voor bijvoorbeeld sportinfrastructuur vaak subsidies bestaan, blijken zulke mogelijkheden voor jeugdwerking beperkter en moeilijker toegankelijk, wat samenwerking financieel minder aantrekkelijk maakt.

4.1.4 Inhoudelijke drempels

Ook inhoudelijke verschillen tussen gemeenten ageren als een belangrijke drempel voor IGS rond jeugdbeleid.

In de **stedelijke omgeving** werd sterk benadrukt dat de **lokale jeugdnoden** in een centrumstad **fundamenteel anders** zijn dan in omliggende kleinere gemeenten. De stad heeft te maken met een omgeving die gekenmerkt wordt door thema's zoals diversiteit, armoede,

en complexe jeugdproblematieken. Ze past dan ook specifieke jeugdwerkingen toe, zoals **wijkgerichte** en **doelgroepgerichte** projecten (bv. voor meisjes met migratieachtergrond). Hierdoor ervaren de stedelijke actoren dat bovenlokale samenwerking niet altijd inhoudelijk aansluit bij hun beleidsprioriteiten: “S-AS: ... dan denk ik dat dat wel zaken zijn dat daar [IGS] ook niet meteen in passen of zo. Het is zo verschillend. Elke gemeente heeft zo zijn eigen noden.” Ze ervaren tevens dat hun vrijwilligers, zoals leiding in een jeugdbeweging of animatoren op een speelplein, onvoldoende voorbereid zijn op deze specifieke stedelijke context: “S-AS: ...die daar eigenlijk niet voor opgeleid zijn, wat ook logisch is, die worden wel geconfronteerd met andere zaken. Het is niet altijd zo makkelijk je ook omgaan met moeilijke ouders, omgaan met kinderen met problematiek, ...” In de landelijke gemeente speelt die diversiteit een veel mindere rol. Men zet er ook niet bewust op in: “L-SJ: Het is heel moeilijk om in de heel brede zin van het woord alles wat je doet, van de kansarme jongeren tot het heel andere uiteinde te integreren.”

In beide gemeenten wordt de moeilijkheid van het beleidsveld Jeugd besproken, in de zin van diens connectie met andere domeinen. “L-SJ: Jeugd is met alles verbonden. Cultuur is ook met alles verbonden. Sport is ook met jeugd en met iedereen verbonden, ...” Dit vraagt veel **samenwerking met andere diensten binnen een gemeente**, en met oog op een IGS ook met de respectievelijke diensten buiten hun gemeente.

4.1.5 Sociale en culturele drempels

Naast politieke, organisatorische, budgettaire en inhoudelijke factoren spelen ook sociale en culturele aspecten een rol als drempel voor IGS.

In beide focusgroepen was duidelijk dat het idee van IGS omtrent jeugdbeleid nog vrij ongekend was. Voornamelijk bij de jeugd zelf, de jeugdraadsleden, is dit geen bekend gegeven. Toch werd snel duidelijk dat **vertrouwen** een essentiële sociale voorwaarde is voor succesvolle samenwerking. Er werd aangegeven dat het opbouwen van duurzame samenwerking veel tijd vraagt, zeker wanneer gemeenten historisch weinig samenwerkten of wanneer er verschillen zijn in beleid en verwachtingen. Het **gebrek aan vertrouwen** tussen potentiële partners kan dus gezien worden als formele drempel. Zonder een basis van vertrouwen en duidelijke afspraken ontstaat snel wantrouwen over rolverdeling en inzet: “... soms een kort gesprek en elkaar vertrouwen van “S-JA: kijk, de schepen gaat ons daarin steunen.” Dat is soms belangrijker dan op alle overleggen aanwezig te zijn en uiteindelijk op het laatste moment niet alles binnen je werk kunnen passen.” Dit geldt voor zowel vertrouwen tussen verschillende gemeenten, als tussen de verschillende beleidsactoren binnenin een gemeente.

Een belangrijk cultureel aspect dat meespeelt, is **hoe jeugdverenigingen** zijn gegroeid en **genetwerkt in de omgeving**. “S-AS: Elke jeugdbeweging heeft ook hun eigen koepel, zoals de Gouw in de Scouts. Wij zitten met de Chiro met onze gewesten. Wij vinden als Chiro belangrijk dat wij contact leggen tussen alle jeugdbewegingen in de regio, dus wij doen dat zelf. Maar niemand van ons verwacht dat dit vanuit de gemeente zou komen. Dat zou te gemaakt zijn, denk ik, terwijl nu is dat plezant.” Er wordt duidelijk aangegeven dat verenigingen dit ook niet wensen, een overkoepelende macht die hen in verbinding brengt is voor hen niet nodig.

Bovendien werd in beide focusgroepen aangegeven dat de **lokale identiteit van jeugdwerking** essentieel is, die zijn vaak sterk verbonden met hun directe leefomgeving. Er

wordt aangegeven dat jeugdverenigingen sterk geworteld zijn in hun lokale gemeenschap. Jongeren voelen zich verbonden met hun wijk, dorp of stad. Samenwerking over gemeentegrenzen heen kan dan aanvoelen als een **verlies van die eigenheid**. Ze percipiëren een IGS als een “afzwakking” van hun eigen identiteit. Zo getuigt een jeugdraadslid: “S-JR:..., als dat dan nog met een overkoepelende is dat dat wel wat moeilijker zou worden om dat persoonlijk te houden.”

4.2 Voordelen van intergemeentelijke samenwerking

Hoewel er duidelijke drempels zijn voor toetreding tot IGS rond jeugdbeleid, werden er in de focusgroepen ook een aantal belangrijke voordelen benoemd. Los van de onderzoeksvraag, is het waardevol om deze ook te benoemen. Ze dienen als **hefbomen** om de impact van de drempels te minimaliseren. Zowel in de stedelijke als landelijke gemeente wordt er meerwaarde in samenwerking gezien. De belangrijkste voordelen situeren zich rond efficiëntie en schaalvoordelen, bovenlokale impact, en professionalisering en kennisdeling.

Een vaak genoemd voordeel van IGS is de mogelijkheid om schaalvoordelen te realiseren. Door samen te werken, kunnen gemeenten hun middelen bundelen en efficiënter gebruik maken van personeel, infrastructuur en subsidies. In de **stedelijke gemeente** werd bijvoorbeeld aangehaald dat gezamenlijke initiatieven met omliggende gemeenten kunnen zorgen voor een **lagere werkdruk en lagere kosten per deelnemer**, met vooral de nadruk op efficiëntie en logica: “S-AS: Vaak worden IGS'en wel gebruikt in het kader van efficiëntie, net zoals dat we met die animatorencursus doen. Dat is gewoon in het kader ook van efficiëntie en logica eigenlijk.” Toch wordt er vanuit dit stedelijke gebied aangehaald dat er meer aantrekkelijkheid zou zijn bij een flexibele optie: “S-JR: Ik denk dat het aantrekkelijker zou kunnen gemaakt worden om misschien met flexibelere deelnames te zitten, dat je niet met een alles-of-niets-model zit, maar eerder dat je kan kiezen welke thema's dat je specifiek over wilt samenwerken.” Voor een **kleinere gemeente** betekent samenwerking dan dat ze **toegang krijgen tot initiatieven die ze zelfstandig niet zouden kunnen organiseren**. Efficiëntie en schaalgrootte maken het mogelijk om aanbod te vergroten en kwalitatief te verbeteren, zonder dat elke gemeente afzonderlijk zware investeringen moet doen: “L-SJ: Omdat we ervaren dat samenwerken ons meer slagkracht gaf, maar ook veel meer mogelijkheden bood, wij waren heel kleine diensten hé. ... Meer slagkracht, meer daadkracht. Meer gedragen, hoe groter uw netwerk en uw basis, hoe meer je iets breder op vlak van jeugd kan brengen.”

Intergemeentelijke samenwerking kan de **bovenlokale impact** van het jeugdbeleid vergroten. Door over gemeentegrenzen heen te werken, kunnen gemeenten hun bereik uitbreiden en inspelen op het feit dat jongeren zich niet beperken tot de grenzen van hun woonplaats. In de landelijke sfeer werd benadrukt dat een grotere schaal ook zorgt voor **meer politieke slagkracht** naar hogere overheden toe, bijvoorbeeld bij het binnenhalen van subsidies of het verdedigen van de belangen van jongeren. Zo getuigt de schepen: “L-SJ: Ik denk dat je alleen maar uw horizon kunt verleggen door samen te werken en meer gewicht in de schaal gooien, zowel naar de jeugd toe als naar intergemeentelijk samenwerken rond jeugdwerk, dat kan ook zijn in Brussel op tafel gaan slaan...” Een collectieve stem maakt het makkelijker om bovenlokale uitdagingen, zoals mobiliteit of inclusie, aan te pakken. Maar ook naar **efficiëntie** toe, getuigen de respondenten dat dit een voordeel heeft: “S-AS: Maar nu hebben we die

gemeenschappelijke regiocoördinator die dan ook financieel ondersteund wordt door alle gemeenten.”

Tot slot werd in beide focusgroepen het **belang van professionalisering en kennisdeling** benadrukt. Door samen te werken kunnen gemeenten elkaars expertise en ervaringen uitwisselen, wat leidt tot een meer professionele werking. Zeker kleinere gemeenten, die vaak met beperkte jeugddiensten werken, kunnen via samenwerking profiteren van kennis over bijvoorbeeld subsidiemogelijkheden, methodieken voor jeugdparticipatie of het organiseren van doelgroepgerichte activiteiten. Samenwerking stimuleert ook innovatie, doordat gemeenten elkaar kunnen inspireren met **“goede (praktijk)voorbeelden”**: *“S-AS: Een telefoontje is snel gebeurd. En als jij jouw collega Jeugdambtenaar van de nabijgelegen gemeente goed kent en je kan bellen of vlug een mailtje sturen met de kleine vraag. ... Als je hoort dat er dat er al een gemeenten die werkt op manier A en wij werken op manier B, dan kun je ervaringen uitwisselen. Misschien kunnen we wel leren van elkaar. ... Zonder dat je dan echt concreet die verplichtingen gaat opleggen.”* Ook zaken zoals een **intergemeentelijk forum** voor jeugdambtenaren werd aangehaald als een mogelijk voordeel, dat niet direct over gaat in een officiële IGS. Maar er wordt ook verder gekeken, dan naar louter politieke actoren: *“S-JA: Grote verenigingen die in veel gemeenten actief zijn, dat is vaak ook wel iets van een geprofessionaliseerde initiatieven.”*

4.3 Verschillen tussen stedelijke en landelijke gemeenten

De context waaruit een gemeente bestaat, stedelijk of landelijk, heeft een belangrijke invloed op de manier waarop jeugdbeleid wordt ingevuld en op de mate waarin IGS wenselijk of haalbaar is. Uit de focusgroepen blijkt dat er duidelijke verschillen bestaan in het profiel van jongeren, in de aanwezige infrastructuur en mobiliteit, en in de participatiedynamiek en noden van jongeren.

4.3.1 Profiel van jongeren

Een eerste belangrijk verschil tussen stedelijke en landelijke gemeenten is die op het vlak van het **profiel van jongeren**. De context waarin jongeren opgroeien verschilt sterk van de grootte, ligging en structuur van een gemeente, en heeft een impact op de organisatie van het jeugdbeleid. In beide gemeenten komt naar voren dat jongeren uit buurgemeenten snel de sprong over de grens maken, omdat ze vaak elders op school zitten. Die gemeentegrens vormt dus geen harde grens: *“L-SJ: Jongeren die in een andere stad of een naburige stad naar school gaan die de sprong maken. Die sprong is ook wel gemakkelijk.”*

In de **stedelijke gemeente** werd herhaaldelijk benadrukt dat de jongerenpopulatie **zeer divers en complex** is. De stad kent een grote diversiteit, met jongeren van verschillende etnisch-culturele achtergronden. Een jeugdambtenaar stelt: *“S-JA: Jeugd is de barometer van wat er verandert in de maatschappij.”* Er is ook een grotere aanwezigheid van maatschappelijke kwetsbaarheid en specifieke uitdagingen zoals jongeren met een migratieachtergrond, nieuwkomers of jongeren met complexe thuissituaties. Ze voelen zelf aan dat dit vaker bij hen voorkomt, dan in landelijke gemeenten. Dit vraagt om een sterk uitgebouwde, doelgroepgerichte jeugdwerking met bijvoorbeeld wijkgerichte jeugdwerkingen, specifieke meisjeswerkingen of ondersteuning voor jeugdverenigingen die werken met anderstalige

jongeren: *“S-SJ: Wij hebben jeugd van andere origine waarvan dat het toch wel een belang is dat we iedereen betrekken en dat iedereen ook de mogelijkheid en de toegang krijgt tot jeugdbewegingen.”*

In de **landelijke gemeente** is het profiel van jongeren veel minder besproken als complex en divers. De jongeren zijn er vaak actief in **klassieke jeugdbewegingen** en het jeugdwerk is sterk verankerd in de lokale gemeenschap, zoals eerder werd besproken. Toch werd ook hier opgemerkt dat er een toename is van jongeren buiten de gemeente, wat op termijn het profiel van jongeren kan veranderen. Zo getuigt een jeugdambtenaar: *“L-JA: Dus ook hier hebben wij meer en meer jongeren uit Wallonië, wat maar 5 km van hier is, hè? Maar dat daar een samenwerking is, dat is op zich op dit moment nog niet bekeken.”*

4.3.2 Infrastructuur en mobiliteit

Een tweede belangrijk verschil tussen stedelijke en landelijke gemeenten, is de **beschikbaarheid van infrastructuur** en de **mobilitéitsmogelijkheden** voor jongeren. Deze twee elementen bepalen in grote mate de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van jeugdwerking.

De functie en invulling van **jeugdhuisinfrastructuur** verschilt duidelijk tussen stedelijke en landelijke contexten. In stedelijke centra zijn er meerdere jeugdhuizen, die eerder functioneren als laagdrempelige ontmoetingsplekken en in sommige gevallen ook als plek voor begeleiding en ondersteuning van jongeren in kwetsbare situaties. Ze behoren tot een breder netwerk van wijkgerichte jeugdwerkingen en vervullen een actieve rol in het jeugdbeleid. In landelijke gemeenten hebben jeugdhuizen vaak een meer traditionele invulling als café- of feestlocatie, met beperkte professionele ondersteuning. *“S-JA: In het landelijk jeugdhuis ga je typische het café gebeuren terugvinden. Hier zie je dat dat niet meer werkt, hè? Dat jongeren die ontmoeting op een andere manier en op andere methodieken en op een andere ontspanningsvormen elkaar beginnen te zoeken, hè?”* Hierdoor verschilt niet alleen het gebruik van de jeugdhuizen, maar ook de plaats ervan in het jeugdbeleid, wat samenwerking over gemeentegrenzen moeilijker kan maken.

Naast jeugdhuisinfrastructuur, vormt **mobilitéit** een belangrijke uitdaging voor de **landelijke gemeente**. Er werd expliciet aangehaald dat jongeren vaak moeilijk zelfstandig van en naar jeugdactiviteiten kunnen reizen, zeker als deze plaatsvinden in een andere deelgemeente of naburige gemeente. Openbaar vervoer is beperkt en weinig afgestemd op de vrije tijd van jongeren, wat leidt tot een sterke afhankelijkheid van ouders voor verplaatsingen. *“L-SJ: Het Bokrijk van het openbaar vervoer.”* wordt het genoemd: *“L-JA: Een ramp hebben wij de indruk”*. In de stedelijke gemeente zijn de afstanden kleiner en is het aanbod aan openbaar vervoer uitgebreider, wat deelname aan jeugdwerk gemakkelijker maakt. Deze verschillen in bereikbaarheid zorgen ervoor dat de praktische haalbaarheid van IGS voor de landelijke gemeente een stuk lager ligt.

4.3.3 Participatie en noden

De **noden van jongeren** verschillen aanzienlijk tussen de stedelijke en landelijke context. In **stedelijke omgevingen** ligt de nadruk sterk op het **bereiken en begeleiden** van maatschappelijk kwetsbare jongeren, jongeren met een migratieachtergrond, en andere specifieke doelgroepen. Er is nood aan laagdrempelige ontmoetingsplekken, begeleid

jeugdwerk en initiatieven die inspelen op specifieke thema's. In **landelijke omgevingen** zijn de noden anders met de focus vaak op hun **eigen dorpskern**, en het lokale karakter daarvan: *“L-SJ: Ik denk wel dat dat in het landelijk karakter een sterkte is. Als ik zie hoe de jeugdverenigingen toch bloeien, hè? Goed dat er zoveel jeugdverenigingen zijn nu die in die dorpen zitten...”*

Ook de manier waarop jongeren **participeren** aan het beleid verschilt sterk. Het jeugdraadslid uit de stedelijke gemeente getuigt dat er een functionele jeugdraad is, die regelmatig samenkomst om constructief te vergaderen. Er zijn verschillende soorten vergaderingen: de klassieke jeugdraad, maar ook het hoofdledingenoverleg. Elke jeugdvereniging krijgt ook een specifieke jeugdambtenaar toegewezen om hun werking op te volgen. In de landelijke gemeente getuigt het jeugdraadslid dat de betrokkenheid van jongeren een stuk lager is: *“L-JR: Ik vind dat de jeugdraad bij ons wel inderdaad echt beter kan. We hebben wel echt een kans om onze mening te zeggen of onze mening te geven, maar ik vind dat dat te weinig gebeurt en dat ligt niet per se aan diegene die de Jeugdraad leiden of zo. Maar ik merk gewoon heel vaak dat, ja, er komt zo weinig input vanuit de mensen die daar zitten vanuit hun jeugdbeweging zelf. Die zitten daar en die zeggen niks ...”*

5 DISCUSSIE

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de analyse in het licht van de literatuur en het theoretisch kader gezet, met bijzondere aandacht voor de implicaties voor de praktijk en verdere theorievorming. De centrale doelstelling is het ontwikkelen van een drempelkader dat beleidsactoren kan ondersteunen bij het begrijpen en eventueel overwinnen van de barrières voor IGS in het jeugdbeleid.

5.1 Reflectie op het theoretisch kader en de literatuur

De bevindingen uit de focusgroepen sluiten aan bij de concepten die in het theoretisch kader en de literatuurstudie werden behandeld. Zowel de Policy Network Theory als het kader rond decentralisatie en lokale autonomie bieden een kader om de drempels te begrijpen en te duiden.

Volgens de **Policy Network Theory** ontstaat beleid in netwerken van onderling afhankelijke actoren die met elkaar in interactie treden, zowel publiek als privaat. (Enroth, 2011). In het geval van IGS rond jeugdbeleid zijn schepenen, jeugdambtenaren en jeugdraden zulke actoren. De theorie voorspelt dat samenwerking pas effectief kan zijn wanneer er vertrouwen, wederkerigheid en representatie bestaat tussen deze actoren (DeLeon & Varda, 2009). De resultaten van dit onderzoek bevestigen deze veronderstellingen: een gebrek aan vertrouwen tussen gemeenten, onevenwichtige input-outputverhoudingen, en uiteenlopende beleidsvisies beperken en remmen de netwerkvorming. De geïnterviewde schepenen gaven aan dat ze geen samenwerking wensen waarin hun gemeente de “lastendrager” is, zonder duidelijke verdeling van taken. Tegelijk blijkt ook dat de jeugdraden zich onvoldoende gerepresenteerd voelen in mogelijke bovenlokale initiatieven, waardoor het netwerk niet voldoende gedragen is. Hierdoor ontstaat er geen volwaardige “policy community”, maar eerder een versnipperd en ad hoc netwerk zonder basis in de beleidswereld. Dit beperkt de effectiviteit. Daarnaast onderschrijven de getuigenissen het belang van participatieve besluitvorming, een belangrijk onderdeel in **collaborative networks**. De focusgroepen duiden echter dat beslissingen vaak politiek gestuurd zijn, met een beperkte rol voor jongeren of ambtenaren. Hoewel beperkt, is de invloed van jeugdraadsleden en ambtenaren sterk afhankelijk van gemeente tot gemeente. Afhankelijk van lokaal bestuur liggen de waarnemingen dus meer of minder in lijn met de collaborative network theorie.

De literatuur over **transaction cost economics** wijst erop dat beleidsnetwerken kunnen bijdragen tot het verlagen van transactiekosten door het scheppen van stabiele relaties (Hindmoor, 1998). In theorie zouden IGS'en dus voordelen bieden voor kleine gemeenten met beperkte (budgettaire) slagkracht. Uit de focusgroepen, wijzen de bevindingen op dat net de opstart van zo'n netwerk gevolgd wordt door hoge instapkosten, zowel organisatorisch als financieel. Respondenten uit de landelijke gemeente gaven aan dat ze niet over de administratieve capaciteit beschikken om een subsidiedossier op te stellen of een duurzame samenwerking op te richten. Hiermee bevestigt de data dat netwerken enkel werken wanneer ze een minimale basisinfrastructuur en coördinatievermogen hebben. Om deze drempel te

verlagen, is er dus nood aan een basis in de vorm van overkoepelende coördinatoren op, bijvoorbeeld, Vlaams of regionaal niveau. Ook uitgebreide handleidingen of sjablonen kunnen hier helpen de lasten te verzachten.

De literatuur over **decentralisatie** stelt dat lokale autonomie beleidskwaliteit kan bevorderen en burgers democratisch te betrekken, maar ook ongelijkheid en fragmentatie in de hand kan werken (Basta, 1999; De Vries, 2000). Deze paradox is zichtbaar in de data. Gemeenten willen hun autonomie behouden en eigen accenten leggen. Vooral schepenen benadrukken het belang van lokale controle. Tegelijk worden veel drempels veroorzaakt door het ontbreken van bovenlokale overeenkomsten: gebrek aan infrastructuur, uiteenlopende beleidsvisies en versnippering van jeugdbeleid tussen gemeenten. Hier tonen de getuigenissen een valkuil van decentralisatie: zonder kwalitatieve ondersteuning leidt autonomie niet tot verbetering, maar tot **isolatie**. Zeker voor kleinere gemeenten die kampen met mobiliteitsproblemen, kan IGS net kansen bieden als ze goed beheerd worden.

De analyse toont aan dat jeugdbeleid zelden uniform is tussen gemeenten. Dit wordt bevestigd in beide gemeenten: de stedelijke context stelt andere uitdagingen (armoede, diversiteit, wijkwerking) dan in de landelijke gemeente (mobiliteit, middelen, personeelscapaciteit). Hierdoor ontstaat er een inhoudelijke ongelijkheid bij samenwerking: beleidsprioriteiten zijn onvoldoende gedeeld. Dit kan gelinkt worden aan het feit dat “wicked problems” in beleidsnetwerken vragen om **gedeelde probleemdefinities** die hier vaak ontbreken. Bovendien werd in het theoretisch kader aangehaald dat samenwerking over beleidsniveaus (verticaal) en tussen sectoren (horizontaal) essentieel is. In de praktijk blijkt dat jeugdbeleid toch vaak **onvoldoende geïntegreerd** is in andere beleidsdomeinen zoals welzijn, cultuur of mobiliteit. Hierdoor ontbreekt de samenhang die nodig is om IGS echt impactvol te maken.

Deze koppeling tussen theorie en praktijk toont aan dat IGS in het jeugdbeleid veel potentieel heeft, maar dat dit enkel gerealiseerd kan worden als de drempels worden meegenomen in het verhaal. De drempels die in dit onderzoek naar voren komen zijn dus niet toevallig, maar zijn verklaarbaar vanuit het bestaande theoretisch kader.

5.2 Drempelkader en -web voor IGS omtrent jeugdbeleid

Op basis van de analyse van de twee focusgroepen en de reflectie vanuit het theoretisch kader wordt een **drempelkader** en **-web** ontwikkeld dat inzicht biedt in de obstakels die Vlaamse gemeenten ervaren bij het opstarten van een IGS rond jeugdbeleid. Dit kader heeft als doel om beleidsactoren, zoals lokale besturen, overkoepelende ondersteuningsorganisaties zoals Bataljong en de Vlaamse overheid, te ondersteunen bij het detecteren, benoemen en verlagen van drempels. Het drempelkader en -web is opgebouwd rond vijf types drempels: politieke, organisatorische, budgettaire, inhoudelijke en sociaal-culturele drempels. In dit deel worden de types toegelicht, telkens in combinatie met aanbevelingen om hier op beleidsmatige wijze mee om te gaan.

5.2.1 Types drempels en aanbevelingen

De **politieke drempels** verwijzen naar de obstakels die ontstaan uit het politieke veld binnen en buiten gemeenten. Schepenen uitten tijdens de focusgroepen hun zorgen voor een verlies aan autonomie en invloed binnen een IGS-structuur. Politieke visies tussen gemeenten

kunnen botsen, waardoor collectieve beleidsdoelen moeilijk te vormen zijn. Bovendien speelt het aspect van politieke zichtbaarheid mee. Projecten die intergemeentelijk worden georganiseerd, leveren vaak minder individuele politieke aandacht op. Deze factoren maken het voor politieke actoren moeilijk om volledig te gaan voor een IGS. Om deze drempel te verkleinen is het belangrijk om beleidsprocessen in IGS'en te starten met een gedeelde vorming van visies tussen partners, eventueel ondersteund door een onafhankelijke procesbegeleider. Heldere communicatie over de meerwaarde voor elke gemeente is daarbij belangrijk, net als het expliciet bewaken van een gelijkwaardige rolverdeling en lastendraging. Hier speelt de decentralisatietheorie ook op in. Doordat de bevoegdheden lokaal verdeeld zijn, gaan lokale politieke actoren zich ook rond deze bevoegdheden vormen. Het is dus belangrijk om deze "isolatie" te doorbreken.

Organisatorische drempels vormen een tweede categorie. Hier gaat het om de interne capaciteit van gemeenten om een samenwerking op poten te zetten en te onderhouden. Vooral de landelijke gemeente gaf aan over te weinig personeel of beleidskennis te beschikken om een IGS zelfstandig te organiseren. De intensiviteit van besluitvorming tussen meerdere besturen weegt zwaar op de diensten die vaak eenmansdiensten zijn. De stedelijke gemeente signaleert bovendien dat zij vaak te veel taken op zich moeten nemen, wat tot frustraties leidt. Het voorzien van kant-en-klare voorbeelden of sjablonen voor samenwerkingsovereenkomsten, subsidies of meerjarenplannen en het financieel ondersteunen van intergemeentelijke coördinatoren zijn essentiële zaken om deze drempels te verlagen. Ook het stimuleren van informele samenwerking als opstap naar formele structuren kan een werkbare tussenstap zijn, bijvoorbeeld in de vorm van intergemeentelijke fora voor informatie-uitwisseling. Hierin kunnen de transactiekosten, zoals werd besproken in het theoretisch kader, verlaagd worden.

De derde categorie is de **budgettaire drempel**. Zowel in stedelijke als landelijke contexten wordt samenwerking regelmatig als financieel minder voordelig beschouwd. De stedelijke gemeente benadrukt dat hun jeugdwerking al onder zware druk staat, door de grote diversiteit in vraag, waardoor extra engagementen moeilijk haalbaar zijn. De landelijke gemeente vreest dan weer dat hun financiële bijdrage niet in evenwicht zijn tot de opbrengsten van een samenwerking. Bovendien blijkt de toegang tot bovenlokale subsidies moeilijk te bereiken, door veel administratieve vereisten. Hier ligt een duidelijke opdracht voor de Vlaamse overheid: het vereenvoudigen van subsidiereglementen, het inzetten op instapfinanciering voor startende IGS'en en het koppelen van subsidies aan het proces in plaats van enkel aan het resultaat.

Daarnaast zijn er ook **inhoudelijke drempels**. Deze houden verband met verschillen in lokale jeugdnoden, beleidsprioriteiten en jeugdwerking. Zo wordt in de stedelijke gemeente de nadruk gelegd op doelgroepgerichte werking, diversiteit en wijkgerichte aanpak. Terwijl de landelijke gemeente net focust op mobiliteit, infrastructuur en traditionele jeugdbewegingen. Een gedeelde inhoud van jeugdwerking ontbreekt, waardoor samenwerking moeilijk te bevorderen is. Om dit te overstijgen kunnen gemeenten samenwerken op thematische of sporadische basis. In plaats van een allesomvattend IGS kunnen kleinere, flexibele samenwerkingsvormen opgezet worden rond bijvoorbeeld animatorenvorming, jeugdinfrastructuur of jeugdparticipatie. Zulke modellen laten toe om in te zetten op gedeelde belangen zonder dat volledige politieke en beleidsafstemming vereist is. Uit de decentralisatie en lokale autonomie theorie kwamen deze inhoudelijke verschillen minder naar voren. Het is daarom van belang om deze zeker mee te nemen in de benadering via deze theorieën.

Tot slot werden ook **sociaal-culturele drempels** gedetecteerd. Het jeugdwerk is sterk lokaal verankerd, en de identiteit van jeugdbewegingen, jeugthuizen of jeugdraden is sterk verbonden met de lokale gemeenschap. Dit maakt bovenlokale samenwerking voor sommige jeugdactoren weinig aantrekkelijk. In de focusgroepen kwam naar voren dat jongeren zelf vaak niet betrokken worden bij het opzetten van een IGS en noch over de kennis hierover beschikken. Om deze drempel te overwinnen is het essentieel om jeugdactoren, en in het bijzonder jeugdraadsleden, te betrekken bij het ontwerp, de opzet en het beheer van een IGS. Het opzetten van een participatieve omgeving en het erkennen van de lokale identiteit binnen een bovenlokale structuur, kunnen het gevoel van betrokkenheid verhogen. Bovendien kan algemene naamsbekendheid van IGS creëren, een voordeel bieden op langere termijn.

5.2.2 Verschil in gemeentelijk karakter

Het drempelkader toont duidelijk aan dat gemeenten niet altijd met dezelfde obstakels geconfronteerd worden. De focusgroepen maken een onderscheid zichtbaar tussen de stedelijke en landelijke gemeente. Waar de stad vooral nood heeft aan thematisch gerichte samenwerking, vraagt de landelijke gemeente om beter openbaar vervoer, administratieve ondersteuning en financiële tegemoetkoming. Dit wijst op de nood aan een **flexibel en op maat gemaakt beleid** , waarin ondersteuning en subsidiëring worden afgestemd op het profiel van de deelnemende gemeenten.

Deze verschillen maken dat de **noden** en **prioriteiten** in het jeugdbeleid niet zomaar veralgemeend kunnen worden, wat een IGS kan bemoeilijken. Het jeugdbeleid in stedelijke context wordt gekenmerkt door een focus op inclusie, diversiteit en complexe noden. In een landelijke context ligt de nadruk eerder op gemeenschapsvorming, vrijwilligerswerk en klassieke jeugdstructuren. Daarnaast leveren veel jeugdverenigingen weinig input. Hoewel de structuur er is, blijft de **participatie** dus zwak. Dit is een heel andere wereld, in vergelijking met de meer inclusieve aanpak in de stedelijke gemeente, waar jongeren sneller gehoord worden via alternatieve kanalen.

De Vlaamse overheid en ondersteuningsorganisaties spelen hierin een belangrijke rol. Zij kunnen het drempelkader en -web inzetten als instrument om gerichte ondersteuning te bieden, bijvoorbeeld via de typologie binnen dit onderzoek, intakegesprekken of begeleide trajecten.

5.2.3 Het drempelkader en drempelweb

Door middel van de analyse van de data en diens koppeling aan het theoretisch kader, werden twee beleidsinstrumenten geconstrueerd: het drempelkader en het drempelweb. Beide kunnen op hun eigen manier gebruikt worden binnen het begeleiden, plannen, organiseren en uitvoeren van toekomstige IGS'en omtrent jeugdbeleid.

Het **drempelkader** biedt een houvast voor de praktijk. Het biedt een kort en globaal overzicht in de gedetecteerde drempels en de inhoud ervan. Het toont ook welke mogelijke oplossingen beleidsactoren kunnen toepassen om deze drempels te verlagen. De bevindingen uit dit onderzoek tonen aan dat IGS in het jeugdbeleid wordt beïnvloed door een complexe samenloop van politieke, organisatorische, budgettaire, inhoudelijke en sociaal-culturele factoren. Door ze te identificeren en te structureren in een drempelkader, wordt het mogelijk om gericht te werken aan oplossingen en ondersteuningsstrategieën.

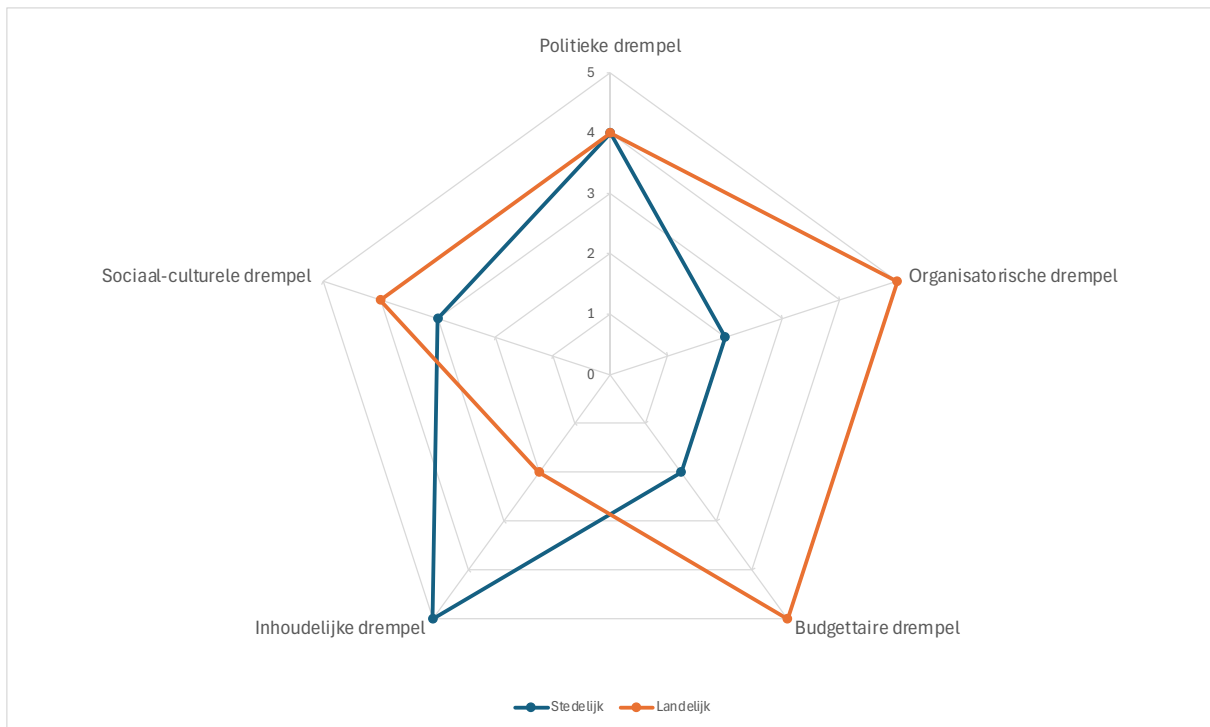
Drempeltype	Wat houdt de drempel in?	Wat kan helpen om dit te overwinnen?
1. Politieke drempel 	Gebrek aan vertrouwen tussen gemeenten, vrees voor verlies aan autonomie of onevenwichtige samenwerking.	Start samenwerking met visievorming en vertrouwenstrajecten. Gebruik procesbegeleiding en communiceer over eigen beleid.
2. Organisatorische drempel 	Tekort aan tijd, personeel of ervaring om een IGS op te starten en te coördineren. Moeizame besluitvorming.	Voorzie sjablonen, coördinatoren en intergemeentelijke ondersteuningsteams. Begin klein en thematisch.
3. Budgettaire drempel 	Onzekerheid over kosten, en opbrengsten. Moeilijkheden bij subsidieaanvragen.	Eenvoudig subsidieproces, instapfinanciering, begeleiding bij aanvraag en procesgerichte subsidiemodellen.
4. Inhoudelijke drempel 	Gemeenten hebben verschillende jeugdnoten, prioriteiten en werkvormen waardoor afstemming moeilijk is.	Werk met thematische samenwerking. Stimuleer kennisdeling en intergemeentelijke lerende netwerken.
5. Sociaal-culturele drempel 	Sterke lokale identiteit van jeugdwerking; jongeren en verenigingen zijn lokaal verankerd en weinig kennis over IGS.	Betrek jeugdleden en verenigingen vroeg in het proces. Respecteer lokale identiteit en creëer ruimte voor co-creatie.

Tabel 3: Drempelkader intergemeentelijke samenwerking omtrent jeugdbeleid

Het **drempelweb**, een tweede beleidsinstrument, kan worden gebruikt als diagnose-instrument. Doorheen het traject van een IGS komt het van pas binnen de opstart- en evaluatiefase. Ook tijdens de organisatie en uitvoering van een IGS kan het gebruikt worden om de stand van zaken in kaart te brengen. Ondersteuningsorganisaties kunnen het inzetten als gespreksstarter of als structuur voor begeleidingstrajecten. Beleidsmatig kan het kader geïntegreerd worden in subsidiemodellen, beleidsplannen of evaluatiekaders. Het drempelweb illustreert bovendien dat de intensiteit en combinatie van drempels kunnen verschillen per context (landelijk/stedelijk), wat aantoont dat een genuanceerde en flexibele aanpak nodig is.

Het drempelweb toont in hoeverre een drempel doorslaggevend en aanwezig is in een gemeente, afhankelijk van diens type. Dit wordt bepaald op een schaal van 1 op 5. Een drempel die zo goed als niet aanwezig is, krijgt de waarde "1". Een drempel die heel sterk aanwezig is, krijgt de waarde "5". Hoe groter de oppervlakte van het web is, hoe meer drempels er inherent aanwezig zijn. Hoe kleiner het oppervlak van het web, hoe kleiner de aanwezigheid hiervan is.

De scores die toegekend werden in onderstaand drempelweb, zijn gebaseerd op een **interpretatieve inschatting** van de onderzoeker. Aangezien respondenten tijdens de focusgroepen geen expliciete kwantificering van de drempels gaven, werd de mate van aanwezigheid en impact van elke drempel afgeleid uit de frequentie, intensiteit en context van de besproken ervaringen en uitspraken. Hoewel dit een zekere subjectiviteit met zich meebrengt, biedt deze benadering een bruikbaar indicatief kader om verschillen tussen contexten (stedelijk versus landelijk) zichtbaar te maken en verdere reflectie te stimuleren. Verder onderzoek zou zich kunnen toespitsen op het verder concretiseren en onderbouwen van een representatief scoringsstelsel.

Figuur 2: Drempelweb intergemeentelijke samenwerking omtrent jeugdbeleid

Deze discussie bevestigt de meerwaarde van het voorgestelde kader en web als analytisch en beleidsmatig hulpmiddel. Het biedt niet alleen inzicht in waarom samenwerking niet gebeurt, maar geeft ook concrete handvatten voor hoe een IGS-traject vorm kan krijgen. Het dient, door middel van meer data, methodologisch verder verfijnt te worden. Toch biedt het momenteel al een mogelijkheid om via deze methodiek de situatie in gemeenten vast te leggen.

6 CONCLUSIE

Deze masterproef vertrok vanuit de centrale onderzoeksvraag: *“Welke drempels ervaren schepenen van jeugd, jeugdambtenaren en jeugdraadsleden in niet-deelnemende Vlaamse gemeenten voor deelname aan intergemeentelijke samenwerking in het jeugdbeleid, en hoe verschillen deze drempels tussen landelijke en stedelijke gemeenten?”* Via een kwalitatieve analyse van twee cases, één landelijke en één stedelijke gemeente, werd kennis opgedaan over de drempels die gemeenten ervaren en hoe deze verschillen afhankelijk van hun gemeentelijk karakter.

Uit dit verkennend onderzoek kwamen vijf types drempels naar voren: politieke, organisatorische, budgettaire, inhoudelijke en sociaal-culturele. In de politieke drempelsfeer blijken persoonlijke profilering en ideologische verschillen tussen besturen, samenwerking vaak in de weg te staan. Organisatorisch hebben vooral kleinere gemeentelijke problemen met capaciteitsproblemen en hebben ze minder expertise om complexe IGS-structuren op te zetten. Budgettair speelt niet alleen de financiering van de IGS, maar ook de zware administratieve subsidieaanvragen een remmende rol. Inhoudelijk staan de noden van jongeren sterk uiteen: de stedelijke gemeente werkt doelgroepgericht en vanuit diversiteit, terwijl de landelijke gemeente eerder inzet op gemeenschapsvorming en klassieke jeugdwerking. Als laatste tonen sociaal-culturele factoren, zoals lokale identiteit, zich als een belangrijke remmingen op samenwerking. De Policy Network Theory verduidelijkt hoe gebrek aan vertrouwen, representatie en wederkerigheid samenwerking bemoeilijkt, terwijl transaction cost economics de organisatorische en financiële drempels duidt. Daarnaast verklaart de theorie rond decentralisatie hoe lokale autonomie zowel kansen als barrières creëert voor bovenlokale samenwerking. Deze theoretische benadering versterkt het drempelkader en benadrukt het belang van contextgevoelige beleidsvorming.

Toch erkenden respondenten in beide contexten de potentiële meerwaarde van IGS: gedeelde capaciteit en infrastructuur, kennisdeling, beleidsafstemming en een grotere bovenlokale slagkracht. Vooral wanneer samenwerking flexibel en thematisch is ingericht, is er meer interesse. Dit onderzoek toont aan dat de beslissing om al dan niet toe te treden tot een IGS niet zozeer bepaald wordt door eigen bestuurlijke willekeur, maar eerder door obstakels/drempels en randvoorwaarden. Het ontwikkelde drempelkader vormt daarbij een waardevol instrument om deze obstakels beter te begrijpen en beleid op maat te ontwikkelen.

De onderzoeksvraag wordt daarmee als volgt beantwoord: gemeenten ervaren diverse drempels die voortkomen uit politieke visies, organisatorische capaciteit, financiële haalbaarheid, inhoudelijke verschillen omtrent beleid en culturele identiteit. Er zijn duidelijke verschillen tussen landelijke en stedelijke contexten. Deze drempels verklaren waarom de toepassing van IGS binnen het jeugdbeleid niet zo snel aan het uitbreiden is, in vergelijking met andere beleidsdomeinen. Toekomstig onderzoek kan zich richten op het toetsen van de generaliseerbaarheid van het drempelkader, het verder onderbouwen van het scoringssysteem van het drempelweb en het verkennen van de toepasbaarheid ervan in andere gemeenten en specifieke thema's binnen jeugdbeleid.

Intergemeentelijke samenwerking rond jeugdbeleid biedt veel kansen, maar vereist een realistisch, flexibel en participatief beleid. De vele drempels verklaren het uitblijven van samenwerking. Het ontwikkelde drempelkader biedt een houvast om specifieke uitdagingen

per IGS in kaart te brengen. Wie jeugdbeleid wil versterken over gemeentegrenzen heen, moet eerst investeren in het wegwerken van die grenzen.

7 REFERENTIES

- Agentschap Wonen in Vlaanderen. (2023). *72 intergemeentelijke samenwerkingsprojecten lokaal woonbeleid*. Vlaanderen.be. <https://www.vlaanderen.be/wonen-in-vlaanderen/onderzoek-en-cijfers-wonen/jaarverslag-2023/cijfer-in-de-kijker/72-intergemeentelijke-samenwerkingsprojecten-lokaal-woonbeleid>
- Asselbergs, M. (2018). *DE COMPLEXITEIT VAN EFFECTIVITEIT*. Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Basta, L. R. (1999). *Decentralization – Key Issues, Major Trends and Future Developments*. Swiss Agency for Development and Cooperation.
- Bataljong. (z.d.). *Kernspelers*. Geraadpleegd 15 december 2024, van <https://bataljong.be/boost-je-kennis/brede-jeugdreflex>
- Bataljong. (2024). *10 door Bataljong begeleide IGS-en jeugd* [Map]. Bataljong.
- Besluit van de Vlaamse Regering houdende het statuut van de lokale mandataris van 6 juli 2018 (2018). <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1029741&datum=&geannoteerd=false&print=false>
- Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Jeugddecree van 23 november 2023 (2024). <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1039509&datum=&geannoteerd=false&print=true>
- Coghe, S., & Derudder, B. (2022). *Regionale samenwerking verankeren: Inzet en (her)verdeling van hulpmiddelen, toegepast op beleidsdomein Ruimtelijke Ordening* (No. D/2022/10106/002). Steunpunt Bestuurlijke vernieuwing.
- De gecoördineerde grondwet van 17 februari 1994 (1994).

<https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1006998.html>

De Grauwe, E. (z.d.). *Jeugdaders*. Geraadpleegd 22 november 2024, van <https://bataljong.be/boost-je-kennis/brede-jeugdreflex/kernspelers/jeugdaders>

De Vries, M. S. (2000). The rise and fall of decentralization: A comparative analysis of arguments and practices in European countries. *European Journal of Political Research*, 38(2), 193-224. <https://doi.org/10.1023/A:1007149327245>

De Wulf, S., & Bataljong. (z.d.). *Intergemeentelijke samenwerking: Erkenning en subsidiëring*. Geraadpleegd 3 november 2024, van <https://bataljong.be/boost-je-kennis/intergemeentelijk-samenwerken/intergemeentelijke-samenwerking-erkenning-en>

Decalf, L., Dekens, G., & Vercauteren, G. (2025). *Erfgoed & cultuur: Bouwen aan verbinding*.

DeCock, M. (2023). *Intergemeentelijke samenwerking*. Die Keure.

Decreet houdende de subsidiëring van bovenlokaal jeugdwerk, jeugdhuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen van 22 december 2017 (2017).

Decreet Lokaal Bestuur (2018).

DeLeon, P., & Varda, D. M. (2009). Toward a Theory of Collaborative Policy Networks: Identifying Structural Tendencies. *Policy Studies Journal*, 37(1), 59-74. <https://doi.org/10.1111/j.1541-0072.2008.00295.x>

Departement Cultuur, Jeugd en Media. (z.d.-a). *Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden*. Geraadpleegd 20 november 2024, van <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/subsidies-jeugd/intergemeentelijke-samenwerkingsverbanden>

Departement Cultuur, Jeugd en Media. (z.d.-b). *Jeugddecreef*. Geraadpleegd 20 november 2024, van <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/regelgeving-jeugd/jeugddecreef>

Departement Cultuur, Jeugd en Media. (2020, oktober 7). *Jaarlijkse subsidies voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond jeugd toegekend*.

<https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/nieuws/jaarlijkse-subsidies-voor-intergemeentelijke-samenwerkingsverbanden-rond-jeugd-toegekend>

Departement Omgeving. (2021, december 9). *Verstedelijkt, randstedelijk en landelijk gebied*.

<https://indicatoren.omgeving.vlaanderen.be/indicatoren/verstedelijkt-randstedelijk-en-landelijk-gebied>

Departement Omgeving. (2023, november 10). *Ruimtebeslag*.

<https://indicatoren.omgeving.vlaanderen.be/indicatoren/ruimtebeslag>

Enroth, H. (2011). Policy Network Theory. In M. Bevir, *The SAGE Handbook of Governance* (pp. 19-35). SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781446200964.n2>

Hindmoor, A. (1998). The Importance of Being Trusted: Transaction Costs and Policy Network Theory. *Public Administration*, 76(1), 25-43. <https://doi.org/10.1111/1467-9299.00089>

Hondeghem, A., Van Dooren, W., Fobé, E., & Verschuere, B. (2022). *Handboek bestuurskunde: Organisatie en werking van het openbaar bestuur*. (3de editie). Vanden Broele.

Jeugddecree van 23 november 2023 (2024).

Kuppens, L. (Regisseur). (2021a). *Kennisclip Kwalitatieve Onderzoeksmethoden—3 methoden* [Video recording]. KU Leuven.

https://ultra.edu.kuleuven.cloud/ultra/courses/_66321_1/outline/edit/document/_4123319_1?courseId=_66321_1

Kuppens, L. (Regisseur). (2021b). *Kennisclip Kwalitatieve Onderzoeksmethoden—Intro* [Video recording]. KU Leuven.

https://ultra.edu.kuleuven.cloud/ultra/courses/_66321_1/outline/edit/document/_4123318_1?courseId=_66321_1&view=content

Maes, D. (2016). *Het verdwijnen van de sectorale subsidies voor de gemeenten: Een verkennende studie naar de gevolgen van de decentralisatie voor lokale openbare bibliotheken* [Universiteit Gent]. <http://lib.ugent.be/catalog/rug01:002304606>

- Mortelmans, D. (2011). *Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden* (3de dr.). Acco.
- Nollet, P. (2022). *De banaan en de beek. Een vergelijkende studie naar de governance van referentieregio's: Rivierenland en Zuid-West-Vlaanderen*. KU Leuven. Faculteit Sociale Wetenschappen.
- Pisman, A., Vanacker, S., Bieseman, H., Vanongeval, L., Van Steertegem, M., Poelmans, L., & Van Dyck, K. (2021). *Ruimterapport 2021*. Departement Omgeving.
- Ravitch, S. M., & Carl, N. M. (2021). *Qualitative research: Bridging the conceptual, theoretical, and methodological* (2de dr.). SAGE.
- Sprangers, J., & Bataljong. (z.d.). *DNA van Bataljong*. Geraadpleegd 3 november 2024, van <https://bataljong.be/over-bataljong/dna-van-bataljong>
- Sprangers, J., & Verlinde, T. (2024, februari 28). *Beleidsdossier: Geïntegreerd jeugddecree*. Bataljong. <https://bataljong.be/beleidsdossier-geintegreerd-jeugddecree>
- Stallaert, F. (z.d.). *Intergemeentelijke samenwerking: Samenwerkingsvormen*. Bataljong. Geraadpleegd 21 november 2024, van <https://bataljong.be/intergemeentelijkesamenwerking/samenwerkingsvormen>
- Van Garsse, S., & Van der Auwermeulen, L. (2022). De impact van het EU-recht op intergemeentelijke samenwerking: Een eerste verkenning. *Tijdschrift voor Europees en economisch recht (SEW)*, 11, 512-517.
- Van Belle, W. (2013). *Argumentatieleer: Een inleiding*. (3de dr.). Acco.
- Van Haelter, B. (2024, mei 17). *Vereenvoudiging bovenlokale samenwerking in het kader van regiovorming—Ideaconsult.be*. <https://ideaconsult.be/nl/vereenvoudiging-bovenlokale-samenwerking-in-het-kader-van-regiovorming/>
- Van Herck, B., Nassen, D., & Berckmoes, T. (2021). *Landschapskaart van regionale organisaties en netwerken met relevantie voor de bovenlokale cultuurwerking*. IDEA-consult.

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. (z.d.). *Intergemeentelijke samenwerking*.

Geraadpleegd 20 november 2024, van

<https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/intergemeentelijke-samenwerking>

Verhulst, M. (2020). *De intergemeentelijke samenwerking in Vlaanderen*. Vanden Broele Uitgeverij.

Verlinde, T. (z.d.-a). *Schepenen van jeugd*. Geraadpleegd 22 november 2024, van

<https://bataljong.be/boost-je-kennis/brede-jeugdreflex/kernspelers/schepenen-van-jeugd>

Verlinde, T. (z.d.-b). *Jeugdambtenaren*. Geraadpleegd 22 november 2024, van

<https://bataljong.be/boost-je-kennis/brede-jeugdreflex/kernspelers/jeugdambtenaren>

Verlinde, T., & Bataljong. (z.d.). *Intergemeentelijke samenwerking: Visie van Bataljong*.

Geraadpleegd 3 november 2024, van

<https://bataljong.be/intergemeentelijkesamenwerking/visie-van-bataljong>

Vlaamse Overheid. (z.d.). *Vlaamse jeugdraad*. Vlaanderen.be. Geraadpleegd 21 november

2024, van <https://www.vlaanderen.be/cultuur-sport-en-vrije-tijd/jeugdwerking/vlaamse-jeugdraad>

8 BIJLAGEN

8.1 Kerndoelen

Doel	Beschrijving
1. Inzicht verwerven in percepties over effectiviteit	Het identificeren en vergelijken van hoe jeugdambtenaren, schepenen van jeugd en jeugdraadsleden naar effectiviteit van IGS'en rond jeugdbeleid kijken. Reden: Verschillende actoren kunnen diverse prioriteiten en criteria hebben om effectiviteit te beoordelen (kostenefficiëntie, impact jongeren, bereik van beleid).
2. Analyseren van de noodzaak van samenwerking	Begrijpen waarom deze samenwerkingen als noodzakelijk of niet noodzakelijk worden gezien door de verschillende actoren. Reden: Dit kan verschillen aantonen in de visie op de rol van samenwerking bij het aanpakken van gemeenschappelijke uitdagingen, zoals beperkte middelen of 'wicked issues'.
3. Onderzoek naar verschillen in rollen en belangen	Het in kaart brengen van hoe de professionele context (ambtenaar, schepen, jeugdraadslid) invloed heeft op de visie op samenwerking. Reden: Elke actor heeft een eigen rol binnen het beleidsproces, wat hun prioriteiten en percepties kan beïnvloeden.
4. Verkennen van factoren die percepties beïnvloeden	Het achterhalen van factoren (zoals ervaring, politieke overtuigingen, geografische locatie, grootte van de gemeente) die bijdragen aan verschillen in percepties over effectiviteit en noodzaak. Reden: Dit kan helpen om een bredere context te schetsen en aanbevelingen te doen voor beleid.
5. Ontwikkelen van aanbevelingen voor beleid	Op basis van de percepties en verschillen, beknopte startaanbevelingen formuleren om IGS effectiever te maken en beter af te stemmen op de behoeften van betrokkenen. Reden: Dit maakt het onderzoek praktisch bruikbaar voor beleidsmakers.
6. Bevorderen van samenwerking en dialoog	Het ondersteunen van een beter begrip en samenwerking tussen jeugdambtenaren, schepenen en jeugdraden door inzicht te geven in hun perspectieven. Reden: Dit kan zorgen voor meer inclusieve besluitvorming en sterkere samenwerkingsverbanden. Dit zorgt ervoor dat het onderzoek een directe impact kan hebben op de beleidswereld.

8.2 Codeboom

